Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувла 1923 шера денз • ЕРА, 11 декабрь, 1975 шу. • 148. • Мах 2 кеп.

Сийле хийла яхье котало яьккхарий!

Социалистически яхье цхьайитта бетта лакха хьокхамаш дальха дикагIбола хьайбаш леладераш:

ТЕМИРБУЛАТОВА Пия — Урус-Мартановски района «Горец» совхоза доярка. ХIара кхоабача Iаттагара 4461 килограмм шура яьккхай.

ХАМИДОВ Эльмарза — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза жа Iу. ХIара бIаь жийна тIехьа 152 Iаьхар кхебаьб, хIаьта хIара устагIа тIара 6,3 килограмм тха даьккхад.

Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара халкъбоахама план эггара дикагIа кхоачашъяь боахамаш:

Ачхой-Мартановски района **«НОВОСЕЛЬСКИЙ»** совхоз—директора декхараш кхоачашдер Н. Гелисханов, партийни организаце секретарь Н. С. Зенцова, рабочкома председатель Ш. Денисултанов.

Ножай-Юртовски района **А. ШЕРИПОВА цIерагIа колхоз**—председатель В. А-Х.Эльсункаев, партийни организаце секретарь Х. А. Умаров, профкома председатель С. Юсупов.

Наурски района **«КРАСНОЕ ЗНАМЯ»** колхоз — председатель М. М. Чочаев, партийни организаце секретарь В. С. Бахтинов, профкома председатель хиннар Н. Т. Кладий.

Хьайбай продукци кийчъяра халкъбоахама план эггара дикагIа кхоачашъяь районаш:

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ—КПСС райкома хьалхара секретарь А. Т. Хариков, райисполкома председатель М. М. Керимов, ВЛКСМ райкома секретарь А. Тагиров.

НОЖАЙ-ЮРТОВСКИ — КПСС райкома хьалхара секретарь В. А. Янгульбаев, райисполкома председатель А. С. Батаева, ВЛКСМ райкома секретарь Р. Х. Дукузов, юрта боахамеи заготовкайи болхлой профсоюза райкома председатель Д. Умханов.

МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА ПРИНЦИПАШТА ТЕШАМЕ ХИЛАР

ПОРП VII съезд болх беш я

ВАРШАВА, 8 декабрь. (ТАСС). Тахан культуран Iилмани Дворецa конгрессай зале хьайийллар Польски вIашагIкхийттача болхлой парте VII съезд. Съезда балхапа дакъа лоацаш я КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте волаш йола КПСС делегаци.

Съезд хьайийллар ПОРП ЦК Хьалхарча секретара Э. Герека. Делегаташа дувцаргда ер дешаш:

ПОРП Центральни Комитета отчети, хIаьта ишта Польски Халкъа Республика социализм хьалъелга дIахо динамични дегIадоаладара хьакъехьара парте декхараши;

Центральни ревизионни комиссе отчет;

1976 — 1980 ш ш. мохк социально - экономически дегIадоалабара директиваш;

Центральни Комитети Центральни ревизионни комиссии харжар.

ПОРП ЦК Политбюро «Социализм хьалъелга дIахо динамични дегIадоаладара —кхы а дикагIа къахьегара, халкъа вахар тоалара» хьакъехьара програмни доклад йир съезде дакъа лоацараша безаме тIайийцача Центральни Комитета Хьалхарча секретара новкъоста Эдвард Герека.

ВАРШАВА, 9 декабрь. (ТАСС). Тахан Iийрийнарча заседане къамаьл дир Советски Союза Коммунистически парте делегацеяа керте латтача КПСС ЦК Генеральни секретара Л.И. Брежнева. Съезде дакъа лоацаш бараша чIоагIа тIоараш а тохаш безаме тIайийцар из.

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА къамаьл

Хьамсара новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте делегаце баркал оал Польски ВIашагIкхийттача болхлой парте Центральни Комитета шун съезде ше эхарах, цун балхаца дакъа лаца торо яларах.

Укх сийлахьча трибунера дIайха вежарий моаршал лу оаха шуга, бокъонца дог тийша бола социалистически идеалашта тIехьара шиъа ахи миллион гаргга къовсамхой ший мугIарашта юкъе кхотабаьча эррига Польски вIашагIкхийттача болхлой партега, дIакхайкаду, пхийттен ахи миллион болча советски коммунистий шуна вежарий солидарноста уйла хилар! (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Халкъа Польша дегIанхача бехктокхамеча юкъагIара итог ю шун парте VII съездe. Новкъоста Эдвард Герека доклада тIа шерра йоаржаяь хьаьттаяь партенен халкъан карагIдийннарий панорама, къаьгган диззаи хьахьекхад укх тIеххьарa шерашка польски общества вахара дерригача доакъошка карагIдийнна дикка доккхий хIамаш.

Шун доттагIий бокъонагIа, вIаши толамаш даьхача гIадъухачен еш йола йоакхо дега таргаэза тIаэцачен соратникий бокъонагIа ала безам ба тха: польски коммунистий массадола бахьан да ше чакхдаьхача гIулакхех хьахиннараштa раьза хила. (**ТIоараш тох**).

Аз дувцараш дIаяхача пятилетка хьалда гIулакхаш хинна Iац, меккара хIанзара хьал а, парте сий чIоагIдалар а, халкъа Польша, социалистически содружества, дунен коммунистически болама гIорваьнна деятель новкъост Эдвард Герек керте латтача цун Центральни Комитета политически никъ къахьегамхоша чIоагIа хьаллацар а да. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Кхотаенна а ший низех бIубенна а йолаш енай Польски вIашагIкхийтта болхлой парти ший VII съездага. Из лоархIаме да. Цо даьха толамаш, тхона хетачох, цхьа моллагIа долча хьалашка даьха ца хиларах дукха а лоархIамегIа да. VI-ча съезда решенеш чакхйоахаш бах IалаьматeI боккха организаторски болх, экономикана ду доал тоадар, централ моттигаштен юкъера дийна бувзам, наха кхетам балара дешашта халланза уйла тIаахийтар — цу дерригача хIамаша шоай беркат денад. (**ТIоараш тох**).

ХIанз укх съезде лаьрххIа юст торонаш, белгалбу дIахо де дезача балхий лостами объеми, деш дола къамаьл партен чоалханеча декхарий, партен дерригача халкъои чIоагIа къа а хьегаш кхоачашде дезача доккхийча декхарий хьакъехьа да. Из да халкъа боахам эггара хьалха къахьегама овсарле лакхъяра ларда гIа масое оагIорахьара айбар а. Из да социалистически производствении отношенеш городеи юртеи йизза котъяларга дIакхоачавер а. Из да къахьегамхой социалистически сакхетам шоай башха-дикача социалистически лаьхено толамаш дахара хьалхара бехктокхама уйла йолаши йоакхо еши хилар а.

Тха шеко яц, шоаш белгалмел даь хIамаш польски коммунисташа кхоачашдергхиларах. (**ТIоараш тох**). Шоай марксистско-ленински парте кулгалдеш йолча болхлой классо ахархоша, интеллигенце, массе ноахалах болча наха дегIаена социалистически общество хьалъергья польски лаьттан тIа ДIу сийлахь-боккхача исторически балха тIа цIенача дег тIара лов тхона,

деза доттагIий, оаш толамаш дахар! (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Хьамсара новкъостий делегаташ!

Нийсса укх деношка вай мехкашка белгалдоакх герз кара а ийца яьча декабрьски восстане 70 шу дизар — Россе хиннача эггара хьалхарча революце эггара сийлахьча оагIоех цаI. Шоай революцини денал Москваи, Петербурга, Иваново-Вознесенска пролетарий турпалча къовсамца дIа а эдаь цу хана гIайттача Варшава, Лодза, Домбровски бассейна болхлошка ше моаршал дохьийташ, Владимир Ильич Ленина яздаьд «турпалча Польша турпалча пролетариатах», цуна гIулакхаш «революционни энтузиазма образец» я аьннад. (**ДIаьхда тIоараш тох**).

Йизза бокъо а йолаш ала йиш я вайга, хIаьтарча, хIанз гаьнарча хана революционни солидарноста традицеш вай таханарча гIулакхашка, социализми коммунизми хьалъеча замалахьа ях. Из гуш да вай партей низ болча цхьоагIонах, вай паччахьалкхений чIоагIача политически цхьоагIонах, советскии польскии халкъий дохаргдоацача доттагIалах. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Массе оагIорахьара цхьана леладу советско-польски гIулакхаш моцагIе а денз шаккхе мохк дIахьалхашкахьа бахара лоархIаме фактор а хинна дIаэттад. Цхьан пятилеткагара вокх пятилеткага долхаш деб цунах хьахулараш, шерагIа дарж цо чакхдоаха гIулакхаш.

Вай хIанз кIоаргга ювз халкъа боахама планаш, йоккхагIйола экономически проблемаш къоастаяра низаш вIашагIдетт, цхьана вIаштIехьдоах Iилмеи техникеи сихха дегIаухилга. ТIа-тIа шерагIен беркатегIен хул социализми коммунизми хьалъяра опыт дIа-хьа эцар. ТIа-тIа чIоагIагIа хул партийни общественни организацешта, ведомстваштa, производственни коллективашта юкъера бувзамаш. Цу дерригача хIамаша вай халкъаш дIахо кхоталаларга кхоачаву. бокъонца новкъосташхеи вежарашхеи йола, шоайла вIаши толамаш дахара дег тIара довш хилара уйлаш чIоагIъю миллионаш а миллионаш а болча полякийи советски наьхеи. (**ТIоараш тох**).

Укхаза, съезде, новкъоста Герека, чIоагIа Iимерза дешаш аьлар тха партехи советски халкъахи, чIоагIа мах бир КПСС политика. Уж Iимерза дешаш бахьан долаш оаха дег тIара баркал оал (**ДIаьхдаь тIоараш тох**). Хьамсарча съезда дош дала безам ба са, цхьоагIо, доттагIал, вошал ленински партеи Советски паччахьалкхени Польшацарча гIулакхий маIан хиниилгахи, долгахи, хургдолгахи. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Новкъостий! Тха мохк чIоагIа кийчлуш боалл Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда. Дукха йIаьха ха ялалехьа съездаш хургья доале латтача дуккхача кхыча вежарашха йолча партей а. Цхьан ашарагIа беттaлу социалистически мехкий. Социализмо халкъаш вIапха. Социализмо халкъаш вIаши гаргакхувл. социалистически интернационализма законегIен нормегIен бахаш бола бIарчча цхьа дезал а -бий вIашагIтох уж.

Социалистически паччахьалкхений содружество — из вай замалахьа хьахиннача эггара дикагIдолча хIамаех цаI. ХIанзарча дунен халкъашта юкъерча дерригача вахара тIехь тIа-тIа къаьгагIен довргдоацеи фост деш йола фактор.

Социалистически содружество — из я, социалистически паччахьалкхенаш шоаш хиларах, шоай низи хьал-торов алхха шоай халкъий паргIатача къахьегамцара, шоайцига эксплуатаци йоацаши кхычa мехкийи халкъийи е къахьегама а, е рузкъанна а эксплуатаци ца еши йолча, цхьатарра бокъонаш, суверенни, кхычарех тийша хIама доацаш йолча паччахьалкхений шоай мукъагIа хьахинна союз.

Социалистически содружество — из я геттара керда тайпа союз. Из массех мехка паччахьалкхеи хьашташ алхха цхьатара хилара ларда тIа хьаяь яц, из ба марксистско-ленински партеша кулгалдеча, мировоззрени юкъара хиларца, сийлахьа лерхIараш юкъара хиларца, новкъосташха вIаши солидарность йолаши оагIув хьаллоацаши хиларца кхотаденнача халкъий вежарашха бола дезал. (**ТIоараш тох**). Из я позицейи гIулакхийи цхьоагIо хоадаяьча ханара ца хиларах ког гIортолга еш йола союз. хIаьта цо цун хIара доакъошхочоа кхы тIа а низ лу къаман декхараш къоасталара, дуккхаза а айду цар юкъара дозали дунен гIулакхашта еш йола влияни.

Социалистически содружество — из я дерригача дунен тIарча паргIатони прогрессеи низий эггара тешамегIа йола ког гIортолга. Духхьал из бахьан долаш гIерт империалистически реакци ший ма-хулла из йирчаякха. Буржуазни дуне идеологи юкъейоаланрен экономически рычагех пайда эцарен новкъосталца ший хурдаь, цхьабакъда ка ца йоалаш, гIерт вай цхьоагIо мелъе, социалистически лард бухъяккха хьож вежарашха болча цкъа цхьани тIаккха вокхи мехка. Социализма гIулакх декхараша во мел дар дувц вай содружествах, шоай ма-хулла къахьег вайна юкъерча юкъмоттига маIан а вай юкъара политика а харцахьъяккха гIерташ.

Цхьабакъда халкъаш, массе а континентера паргIато еза халкъаш шоай опытах тийша: агрессорий уйлаш юхатохарах, тIема кхерам ца хилийтарен машар чIоагIбарен хьакъехьа, паччахьалкхенашта юкъе машаре цхьатаррарча бокъонегIа цхьана леладу гIулакхаш дегIадоаладара хьакъехьа, паргIатон социальни прогресси бахьан долаш лоаттабеча къовсама хьакъехьа къамаьл долча моттиге — цига йиш я царга эггара хьалха социализма мехкаша оагIув хьаллацарга дагаха. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**). Вай цхьана лелаю политика хила а хиннай, я я я леррагIа чакхйоахаш йола халкъий машар, паргIато, кортамукъале лоаяра, къахьегамхой бакъ гIулакх лорадара тIаерзаяь ленински политика.

МоллагIа кхыйола исторически явлени а санна, социалистически паччахьалкхений содружество дегIаухача наькъа тIа я. ЧIоагI а лу, дегIа а ух цунна юкъера вежарашха дола мехкаш, кIоарглу цар союз. ОагIош тIа-тIа дуккагIа йолаш хул уж вIашагIа дувзадолийташ дола бувзамаш, эргадувлаш товлу чурчен арахьарчен политика тайп-тайпарча сферашка цар цхьана леладу гIулакхаши вIаши юкъера бувзамаши. Цу цхьан хана хьинаегIен низ болашагIен хул хIанзарча исторе лелама вай содружества дикача оагIорахьара еш йола влияни. Цуду-

хьа шеко яц, событеш дIахо дегIаахарца социалистически содружество ше йолаш хиларахи цо чакхйоахача политикан аламлена бола сийлахь-боккхен дикен лоархIам тIа-тIа шьрагIа хьабеллалургхиларах, тIа-тIа биззагIа цун мах бергхиларах. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Укхаза ала безам бар са, оаха, Советски Союза коммунисташа, халкъа Польшерчен кхыча социалистически паччахьалкхенашкарчеи тхоай вежарашца цхьана социализма мехкий дунен халкъашта юкъера сообщество хьалъераш хулга тхоашта чIоаггIа сий дулаш гIулакх лоархIаш хилар. Тхоай декхар лоархI оаха социалистически содружество чIоагIъяларан тоаяларан тхоай де йиш йолаш мел дола хIама делга. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Хьамсара новкъостий!

ХIанзарча дунен тIара хьал мел чоалханеи вIашлдухьалеи наш йолаши дале а, укх массехк шера вIаштта цун керттера белгало я кхохкам кIаьдбар, тайп-тайпара социальни строяш йола паччахьалкхенаш машаре яхара принципаш чIоагIъяр, вIаши гIойле йолча тайпара дунен халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладар.

ХIанз, Европерча кхерамзленнеи цхьана гIулакхаш леладаран йола Совещани хиначул тIехьагIа реальни торо я цу наькъагIа дIахо дIахьалхашкахьа ваха. Совещане тIеххьарча акта хьалда пункташ вахарца леррагIа хьалйизара тIеххьа да вай. Цунца дувзаденна белгалдаккха ловра сона, цу документа чулоацам бIарчча, ший дерригача доакъошца бIаргагори кхетабари, цхьабараша шоашта тактически гIойленагIа лоархIаш йола къаьст-къаьста чIегилгаш цунах хьаяха дог ца оттар чIоаггIа лоархIаме хилар.

Цунца дувзаденна хьаотт тIеххьара акт шеррача общественноста йовзийтарах дола дош а. Духхьал дIаала деза: дуккхача малхбузехьарча мехкашка цунцара гIулакх вIаштIехьа доаваш латт. Нагахьа саяна совещане документа йизза текст Советски Союзе, Польше, кхыча социалистически мехкашка дуккха миллионаш тиражашца кепатеха араяьхай йоазув деша ховш волча хIара сага практически йовзаши яле, тIаккха малхбузехьарча мехкашка цул тираж дуккхагIа яле а эзарнешца лоархIаш мара яц, хIаьта из кIезига довзаш а да.

ТIеххьарча актана кIал шоай кулгаш мел яздаьраш из кхоачашъяра къахьега дага ба аьнна хет тхона. ХIаьта цу гIулакха эггара хьалха доагIаш дола морально-политически хьал оттаде, вIаши тешам хиларен корта бола гIулакхаш цхьана леладарен уйла чIоагIъе еза. Халахете а, духхьал Хельсинке вIашагIкхийттачул тIехьагIа малхбузеи мехкашкара цхьадола доалера гIозараш ниисса юха оагIорахьа гIулакхаш леладе даьинад. Социалистически мехкех харц хоамаш дара, меттКIаьлеш дувцара кампанеш, шоашта тIеххьа юха реакци хьоаийтен хьал толхаден лаьрхIа массе тайпара маьхий Iеттар — уж дерригa хIамаш, бакъдар аьлча, эрригача Европа юкъарча совещане тIайийцача решеней маIанца вIалла тарлуш а дац.

Дунен халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладара духьала бараштa, юкъарчал долаш а доацаш а царна гIо дераштa доагIаш дола жоп а телаш, социалистически паччахьалкхенаша хьахьокх дунен арене позитивни процессаш кIоаргъяр духьа хьалда гIулакхаш чакхдаха шоаш массаза а кийча хилар.

Тхона хетачох, пайдана хIамаш а гарггача ханне а кIезига дулургдацар. Дика беркат даргдар, аьнна хет сона, масала, гопахьара Iалам лорадара, транспорт, энергетика дегIаккхувлара даькъе цхьана гIулакхаш леладара дешаех лаьца эрригача Европа юкъара конгрессаш е паччахьалкхенашта юкъера совещанеш елга.

Къаьстта бокххача лоархIаме да, бакъдар аьлча, тIема кхохкам кIаьдбара дешаш. Цу даькъе дIахьалхашкахьа дахара дикка новкъостал дулургдар оаха чIоагIа сатувсаш йола Центральни Европе герзаши герзашцара низаши кIезигдара хьакъехьа еча переговорашкарча прогрессага.

Хельсинке кийчъяь принципаш леррагIа кхоачаш а еш, цига яь ваIадаш гIана тIехьа гIа боаккхаш чакх а йоахаш, эрригача Европа юкъарча совещане дакъа лаьцача мехкашка хаьтача позитивни результаташца даха йиш хургьяр 1977 шера Белграде чакхдаккха лаьрхIача вIашагIкхетаре. ХIаьта эггара керттердар — хIанзле цхьана корабаьча наькъагIа халланзен лерратIен дIахьалхашкахьа ахаро кхоачавергвар ше боацаш хилча дунен халкъашта юкъе цхьана леладу гIулакхаш бокъонца тоадалара хьакъехьа къамаьл хила а хьашт доацаш бола вIаши юкъера тешам чIоагIбарга.

ХIанз кIезига ба машаре цхьана гIулакхаш леладарен кхохкам кIаьдбарен кхай тIа урагIдаха юххьанцара дика зIыргаш эггара хьалха социалистически мехкаша хьийгача къинца дувзаденна хилар харцдеш бараш. Вай, коммунисташа, дIахо а дерга воай пе йиш йолаш мел дола хIама лаьтта ядерни цIера алана юкъе ца дерзадайтар духьа (**тIоараш тох**). халкъашка чIоагIача машара, кортамукъален, паргIатон хьалашка даха, дегIаахa, шоай декхараш кхоачашде йиш хилийтар духьа. (**ДIаьхдаь тIоараш тох**).

Сай къамаьл чакхдоалаш, деза новкъостий, мукъаба сона, шун съезда болх беркате чакхбалар, цо тIайийца решенеш кхоачашъеча бизза толам балар ловш ловца баккха.

Даькъала хийла Польски вIашагIкхийтта болхлой парти — керда Польша хьалъеча халкъа денале отряд! (**ЧIоаггIа тIоараш тох**).

ТIа-тIа дуккагIа чIоагI а лулда, кIоарг а лулда вежарашха дола советско-польски доттагIал! (**ЧIоаггIа тIоараш тох**).

Керд-керда коталонаш йоахийла Маркса — Энгельса — Ленина сийлахь-йоккхийча идеяша! (**ЧIоаггIа тIоараш тох**).

Даькъала хилба машар! Даькъала хийла коммунизм! (**ЧIоаггIа дIаьхдаь тIоараш тох**). Берригаш а хьалгIовтт, лоацаш доах: «Даькъала хийла Советски Союза Коммунистически парти».

ДОТТАГIЛЕН ВИЗИТАЦА АФГАНИСТАНЕ

8 декабре Паччахьалкхенна керте латтача а Афганистана Республика премьер - министр волча а Мухаммед Дауда вехарах официальни доттагIлен визитаца Москвера Афганистане вахав СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный.

Аэродроме Н. В. Подгорный накъавоаккхаш бар новкъостий Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, М. С. Соломенцев, кхыбола официальни нах.

Н. В. Подгорнеца бахаб СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель, Узбекски ССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. М. Матчанов, ГКЭС председатель С. А. Скачков, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель В. В. Кузнецов, СССР оборона министра заместитель эскара инарал И. Г. Павловский.

Цу дийнахьа Афганистане вода СССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. В. Подгорный Ташкенте кхаьчар.

Аэродроме Н. В. Подгорненеи цунца болхараштеи накъа баьхкабар КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Узбекистана КП ЦК хьалхара секретарь Ш. Р. Рашидов, кхыбола республика кулгалхой. (ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНЫЙ АФГАНИСТАНЕ КХАЧАР

КАБУЛ, 9 декабрь. (ТАСС). Паччахьалкхенна керте латтача Афганистана Республика премьер - министра Мухаммед Дауда вехарах официальни доттагIлен визитаца укхаза кхаьчав СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный.

Аэродроме Н. В. Подгорнена накъабаьхкабар паччахьалкхенна керте латта Афганистана Республика премьер - министр Мухаммед Дауд, премьер-министра заместителаш Мухаммед Хасан Шарки Сеид Абдул Иллаи, министраш, Кабуле аккредитиванни йолча дипломатически представительствашта керте латтараш.

Советски Союзеи Афганистана Республикаи паччахьалкхен гимн лекхар, къаман салют елар.

Н. В. Подгорныйи М. Даудеи сийленна оттадаьча хана юххе гIолла тIехбаьлар.

ДоттагIал долча Афганистана столице бахача наха аэродромера резиденце кхаччалца безаме моаршал хетташ дIавахийтар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный.

КАБУЛ, 9 декабрь. (ТАСС). Тахан укхаза дIайоласлар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорненеи паччахьалкхенна керте латтача Афганистана Республика премьер-министра Мухаммед Даудаи юкъера переговораш.

ДоттагIлени вIаши дIа-юха дувцар кхетадеченн хьалашка къамаьлаш деш шинна оагIоно чIоагIа раьза а болаш белгалдаьккхар тайп-тайпарча доакъошкара советско - афгански цхьана къахьегара гIулакхаш беркате дIадолхаш хилар. Белгалдир шаккхе а мохк шоашта юкъера доалахой гIулакхаш дIахо дегIадоаладе гIерташ хургхилар а.

Иштта вIаши дагабаьлар дунен халкъашта юкъерча хьалах долча дуккхача актуальни дешашта: цу даькъе юкъерча Малхбоалехьарчеи Къулбехьарча Азерчеи хьалах, Гаргарча Малхбоалерча хьалах дараш а долаш.

Машар, кхерамзле бахьан къовсам лоаттабара, цхьатарарча бокъонех паччахьалкхенашта юкъе цхьана къахьегара дIахо йодача хана а цхьана низ тIабахийта оагIонаш кийча хилар а чIоагIдир.

Переговорашка дакъа лоацаш бар Н. В. Подгорнецара официальни нах, хIаьта ишта Афганистана Республика паччахьалкхен дехтелаш.

КАБУЛ, 9 декабрь. (ТАСС). Саррахьа паччахьалкхенна керте латтача Афганистана Республика премьер - министра Мухаммед Дауда СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне сийна шу оттадир.

Цига М. Даудеи Н. В. Подгорнеи къамаьлаш дир.

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССИ

МОСКВА. (ТАСС). 10 декабре Поккхача Кремлевски Дворецe болх бе йолаелар ийсазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета шоллагIа сесси.

ДIаьхдаь тIоараш детташ тIайийцар депутаташеи хьашашеи новкъостий **Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов.**

ЧIоагIйир сессе ден повестка:

1. 1976 шера РСФСР халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен планах.
2. 1976 шерарча РСФСР паччахьалкхен бюджетахи 1974 шерара РСФСР паччахьалкхен бюджет кхоачашъярахи.
3. РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш чIоагIдарах.

Ден повестка хьалхарча дешах доклад йир РСФСР Министрий Совета Председатела заместитела, РСФСР паччахьалкхен плана председатела депутата **Н. И. Масленникова.**

КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа, аьлар докладчика, Российски Федераце экономика тешшаме лакхача темпашца дегIаихай. Экономика дегIаяра керттера хьокхам ба къаман доход айялар. 1975 шера из лакхлургья 1974 шераца нийсйича 4,5 процент. Промышленни производства боарам 7,1 процент айлургба, планагIа 6,6 процент мара ца хиннача.

Республика юрта боахама дикка аьттув боацаш хилар укх шерара Iалама хьалаш, из бахьан долаш цхьаццайола заланеш кхоачаш ца еш юсаргья. Цхьабакъда юрта боахама материально - технически база чIоагIъяра партеи паччахьалкхенои цахаддаш йоакхо яри колхозхоша, совхозий болхлоша, юрта боахама специалисташа доккхача хьинарца къахьегари бахьан долаш Iаламо тIаоттабаь бала юхатоха вIаштIехьдаьлар.

Общественни производства дегIаярахи цун эффективность лакхъяларахи халкъа материальни хьал-тором культуреи халданза тоаяра ларда хилар. 1974 шераца нийсдича 1975 шера бахача наьха реальни доходаш 4,7 процент лакхлургья.

1976 шерарча паччахьалкхен плана керттерча декхарех ше дувцаш докладчика белгалдаьккхар, халкъа боахама дерригa доакъош дIахо тешшаме дегIадоаладелга, цун материально - технически база, къаьстта юрта боахам яр а йолаш чIоагIъелга, халкъа вахара хьал тоаделга плана тIа оттадаь хилар.

РСФСР къаман доход 1976 шера 5,8 процент тIаккхетаргья. Промышленни производства боарам бIарчча хьайийцача 4,3 процент лакхлургба. Къаьстта теркам тIабахийтаб промышленноста Iилман - технически прогресси юртбоахама производства интенсификаци сихъеш дола доакъош дегIадоаладара.

Парте аграрни политикага хьежжа 1976 шера плана тIа белгалдаьд дIахо юрта боахама материально - технически база чIоагIъелга, лаьттанцареи хьайбашкареи йоала продукци кхы тIа а тешшаме дегIайоаласлга. ХьатIахулача шера юрта боахама валови продукце боарам 57,4 миллиард сомага кхоачаргба, укх пятилетка хIара шера хиннача боарамал 5,9 процент дукхагIа.

1976 шера юрта боахам дегIабоалабара бIарччача комплексана хьожаяьй 8,5 миллиард сом паччахьалкхен капитальни вложенеш. Цул совгIа цу гIулакха лаьрхIа колхозийи банковски кредитеи чотах кхы тIа 5 миллиард сом хьожадаьд. Белгалдаьхад Iаьржа лаьтта доацача зонера юрта боахам эргабаьккха тоабара программа кхоачашъярам цунца дувзаденна дола халкъа боахама доакъош дегIадоаладарам хьалда де деза гIулакхаш. Цу зонера юрта боахам дегIабоалабара хьожаяьй 3,7 миллиард сом паччахьалкхен капитальни вложенеш, из хул 1975 шера хинначул 9,5 процент дукхагIа.

Вай мехка, белгалдаьккхар докладчико, общественни производство дегIайоалаяра декхар халкъа материальни культурни вахара хьал тоадара тIадерзадаь да. Бахача наьха реальни доходаш 4 процент лакхлургья 1976 шера. Бетта юкъера лаьрхIа дола алапи болхлойи гIулакхерчари 155 сомага кхоачаргда, дегIадоагIаргда колхозхойи общественни боахамийи пайдаш. 1976 шера РСФСР территоре тIа хьаллергда 63 миллион квадратни метр хулаш дола нах чу баха цIенош. Цо торо хулийтаргья 6,5 миллион сага вахара хьалаш тоаде.

Ден повестка шоллагIча дешах доклад йир РСФСР финансай министра депутата **А. А. Бобровникова.** Цо хоам бир Российски Федераце Министрий Совето сессе хьажа а цунга чIоагIдайта а доходашта а расходашта а лаьрхIа 55943,9 миллион сом дола республика 1976 шерара паччахьалкхен бюджет хьачулу аьнна. 1975 шераца нийсйича бюджет 4,6 процент дегIайоагIаргья.

Цул тIехьагIа депутаташа дувца доладир ден повестка хьалхара а шоллагIа а дешаш. Сесси дIахо ший болх беш я.

СССР Министрий Совете

ДикагIча тайпара къахьегамхой салоIилга вIаштIехьдаккхар духьа СССР Министрий Совето соцам баьб са-лоIа ди 4 январерча кIирандентара — пIаьраска денга, 1976 шера 2 январага даккха аьнна.

ГАЬННАРА ПЕРСПЕКТИВА А ГУШ БЕ БОЛХ

XX-ча Грозненски городской партийни конференцера

1974 шера промышленни продукцеца реализаци яра план грозненцаша дикка тIеххоачашйир, лийрхIачул совгIа 12 миллион сома маьхха тайп-тайпара изделеш яра а хецаш. КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара-кара тела ЦIе байракхаш ешнача мехкарча бIаь города юкъе яр город Грозный а. Толаме кхоачашъю грозненцаша пятилетка тIеххьарча шера заданеш а. Итт бетта яра а хийца планал совгIа ехка продукци 10,5 миллион сома маьхха я.

Продукцена реализаци яра пхе шера планаш кхоачашъяьннай городера 14 промышленни предприяти. Царца я СССР 50 шу дизара цIерагIа йола Грозненски химкомбинат, «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завод, Н. Анисимова цIерагIара Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод, «Союзавтоматстром» опытни завод, кхыяраш. ХIанз городера 3000 сагI иттлагIча пятилетка чотах къахьегаш ва.

Укх тIеххьарча шии шера 34 изделена паччахьалкхен дикала Знак енай. Цох ха йиш я арахеца продукци ди тIехьа дикагIа хулаш латтилга. ХIанз городе лакхерча аттестацех арахец 51 тайпа издели.

1971 шера химкомбинате арахецаш хиннача продукцех цаI мара яцар паччахьалкхен дикала Знак йолаш, хIаьта хIанз — ялх. Мадарра аьлча, химикий продукцех 77 процент яр тIехдика я. Эггара хьалхарчарца пятилетка кхоачашъярах рапорт а деннад цар коллективо.

Пятилетка шерашка а отчетни юкъа а республике хьалъяьй 120 объект, нах чубаха 142 эзар квадратни метр цIенош.

Цу тайпара даннеш йоалайир укх деношка Грозненски городской партийни конференце доклад яьча КПСС горкома хьалхарча секретара **Н. Я. Правеньке.** Цо иштта белгалдаьккхар пятилетка шерашка тIагIертта къахьегаш хиннача грозненций хьинар «КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара макъадахара социалистически яхь йоаржаярах» бола КПСС ЦК соцам арабаьнначул тIехьагIа кхы а чIоагIагIа айденна хилар. Цунна тешал ду хIара дийнахьа пхе шера заданеш кхоачашъярах а тайп-тайпарча колективаша телача рапорташа. Цу тайпара кхаач даьхкар конференце цIерагIа а, цу даькъе Старопромысловски районо пхе шера план кхоачашъярах а долаш.

Из деррига карагIдаьннад, йоах докладчика, юххьанцарча партийни организацеша, парте райкомашен горкомон экономика дегIайоалаяра, къахьегамхошта юкъе социалистически яхь вIаштIехьъяккхара, производственни резервех кхетамца пайда эцара боккха болх чакхбаккхарах.

Отчетни юкъа городской комитето районнии юххьанцарчен партийни организацей балха дукхагIа терко яьлга, КПСС XXIV съезда решенеш, нийслагIча пятилетка заданеш кхоачашъяра, экономикана партийни кулгалдара формаши методаши эргайоахаш тоаяра, организационни кхетамен болх тоабара боля цар бехктокхам айбаьлга, практически гIулакхаш чакхдоахача новкъостал даьлга белгалдаьккхар укхаза къамаьл даьча КПСС Октябрьски райкома хьалхарча секретара **Ю. В. Кузнецова.** Дукхача даькъе цо йиш хилийтай района къахьегамхошка промышленни продукци йохкара пхе шера план 25 ноябре кхоачашъе, 1971 шера денэ производства боарам 41 процент лакхбе, цох 80 процент яр къахьегама овсарле лакхъяр бахьан долаш ай а беш. ХIаьта духхьал укх шера цхьайтта бетта района тIаийцача декхарел совгIа ехка продукци 741 эзар сома маьхха я.

Цунца цхьана боахама гIулакхашта, социалистически яхь вIаштIехьйоаккхача партийни кулгалдеча кIезига хиннадац кхоачамбоацараш. Горкомо, цун бюроси отделашен масса а хана эшшача тайпара таххьар халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка этта хьалаш, планаши социалистически декхараши кхоачаш ца дарах доагIар дизза хьадехацар парте райкомашкара, юххьанцарча парторганизацешкарен боахама кулгалхошкарен.

Городской партийни организаце балха тIа нийсденнача керттерча кхоачамбоацарех цаI да ерригa предприятеш ритмично болх беш хулга Iалаш ца дар. ТIехьъюсача предприятешта 15 миллион сом гаргга декхар тIадисад, дукххача предприятешка къахьегама овсарле лакхъяра боарам хайра айлуш беце а алапи сиха алсамдувлаш доагIа.

Пятилетка дерригача шерашка, цу даькъе отчетни юкъа а, продукцена реализаци яра план кхоачашъеш йоаца предприятеш йолаш яр. Октябрь бетта социалистически декхараш меттел 1.1 миллион сома паччахьалкхен план кхоачаш ца еш йисар 10 предприяти. Эггара дукхагIа декхар тIадисар «Трансмаш» консервни заводашта, кондитерски фабрикана, молкомбината. 19 предприяте соахкарчул кIезигагIа йохк продукци.

Городской партийни организаци вIалла кхоачамбаь Iе йиш йолаш яц продукце дикал лакхъяра даьчох. Городе нийс предприяти мара яц продукце тIехдика тайпаш арахецаш, хIаьта городо кийчъеча продукцех 6 процент мара яц дикала Знак йолаш. КIезига яц городе керттерча даькъе кхоалагIча категорех йола продукци арахецаш йола предприятеш.

Конференце цIенхаштта критика йир гIишлошъеча организацешта. ГIишлошъеча хьалха санна хIинз а штурмовщина лелаю, дукхагIдола гIирсаш декабре хьалдаь доах. Хьалха латта методаш — бригадни подряд, орловски «непрерывка», кхыяраш — шерра балха юкъейоалаелга вIаштIехьдаькхадац.

— Ерригача совещанешка, конференцешка, собранешка гIишлошъерий балха критика ю. Болх тоабара хьакъехьа дика решенеш тIаийю, тешам лу, бакъда гIулакх хайра хувцалуш дац. ХIаьта тхо хьалха санна тIеххьдусачарна юкъе дус, дикагIа къахьега могаргдолаши ловш долаше а, — аьлар конференце къамаьл даьча специализированни СМУ-10 монтажникий бригадира **А.-Г. И. Цечоева.** Шоай къахьегама гIулакххех цо дийцачох массехк мугI мара уж бене а цар кIаьгга хьахьекхар парте горкома отчетни юкъа ший балха нийсдалийта керттера кхоачамбоацараш: ше тIаийю решенеш даим тIагIертта кхоачашъелга Iалашдеш уж чакхъяхара эша хьалаш хьадеши ца хиннилга.

Керттерча подрядни организаце — Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене (начальник нов. Сперанский, керттера инженер нов. Воронович, парткома секретарь нов. Попов) — укх шера чакхдоаха балхаш пхи шу хьалха деш хиннараш миссел мара дац, хIаьта юкъера лаьрхIача хIара болхлочо укхаза 5,1 эзар сома маьхха балхаш ду е министерстве гIолла дечул 2,5 эзар сом кIезигагIа.

Анализо хьагойт промышленни предприятешта, гIишлошъечен транспортнии организацешта кулгалдара долча боахамен политически кхоачамех парте горкомо во пайда эцаш хиннилга. Дукха ха дIаухийташ хиннай текуйи гIулакхаш къестадара, хIаьта геттара кIезига терко йора перспективни дешашта анализ яра, уж оттадарай чакхдахарап. Из къаьгга гуш да экономика керттера дакъа долча мехкдаьтта промышленносте латтача гIулакхашка хьежача.

Отчетни юкъа бурувдеттачей мехкдаьттен газ йоахачен управленеша планаш кхоачашъяь яле а мехкдаьтта доахача промышленноста гIулакхаш дика дац. Парте горкомо эшар даь дац мехкдаьтта чакхдоахача заводашта реконструкци елга сихдара.

Иштта хален чоалханен декхар хьалхашка латтача шоай коллективашта чIоагIа новкъарле еш хIамий да планаш каст-каста хувцаш хилар, яхаш дувцар конференце А. Шерипова цIерагIча завода оператора **Л. Н. Борисенкоси** В. И. Ленина цIерагIча завода керттерча инженера **С. Н. Хаджиевеи.**

Уж кхоачамбоацараш ца хила тарлора, нагахьа санна КПСС горкомо, цун отделаша шоаш тIаийю решенеш кхоачашъяра лерттIа организаторски болх чакхбоахаре, шоашта тIадиллача гIулакха хьалхара кулгалдеча кадрай бехктокхам лакхборе, дисциплина чIоагIйоре.

Парте чура вахар тоадара чIоагIа аьттув боалийташ гIулакх дар, йоах докладчика, отчетни юкъа чакхдаьккха даьнна партийни документаш хувцар. Из деча хана 26055 коммуниста керда партийни билеташ дIаделар.

Партдокументаш хувцаш баьча балха итогаш хоадам боллаш йийцай юххьанцарча парторганизацей собранешка, парте райкомий, горкома пленумашка. ХIанз мел эшар ду партийни дисциплина чIоагIъярен коммунистий хьинар лакхдарен духьа из лоархIаме организационни политически кампани чакхйоаккхаш Iоаяь опыт шерра йоаржанра. Укх тIеххьарча хана дукхагIа собеседованеш ю коммунисташца, цар КПСС Устав миштта кхоачашду хьожаш. КIезиг-дукха тоаденнад партийни собранеш кийчъярен чакхъяхарен гIулакх.

Цхьабакъда цхьайолча парторганизацешка хIанз парте членийн кандидатийн бехктокхам лакхбелга мелдаьлга хоьлуш да. Парте горком, райкомаш, юххьанцара партийни организацеш декхарийла я лоьрча звеньяй партгруппай, цеховни юххьанцарча организацейи лоархIами денали айде, юкъерча звеной кадрай йоагIаш йола йоакхо е.

— Тхо, юкъерча звеной болхлой, мугIарера къахьегамхой хьалхашка латта декхараш кхоачашдара оарцагIбаха безаш да, хIаьта, хоьш мадий, плани декхараши кхоачашделга Iалашдераш уж болга. Бакъда укхаза яьча доклада дага лаьувгIаш хиннача сона цIаьхха а гучадаьлар кадрай цу категорена парте горкомо, райкомаша кIезига теркам тIаухийтилга — аьлар вагонни депо бригадира **Л. А. Домбровскаяс.** — Цу хьакъехьа парте Центральни Комитето даь дика соцамаш да. цу деша терко елга дIадийхар вайгара парте XXIV съезда а.

— Участка бригадир я со, хIаьта а оаха тхоай балха хьаIоаяьй пайдане опыт. цхьабакъда сона дагадагIаш парте горкоме е райкоме тхо, бригадираш, балха карагIдаьнначох, кхоачамбоацарех лаьца дагадеълийтар духьа хьагулдаь моттиг белгалдаьккхар цо.

Отчетни юкъа парте горкомо чакхдаьхача гIулакхашка лоархIаме моттиг дIалаьцай идеологически балхо. Наха идейно-политически кхетам балара тIаерзаяь ерригa мероприятеш КПСС XXIV съезда решенеша а парте ЦК соцамаша а дIадехарашка хьежжа чакхъяьхай, цу даькъе «Белоруссе партийни организаце идеологически кадраш хьахаржарен царна кхетам баларен балхах», «1941—1945 шерашкарча Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 30 шу дизарах» долчар ма-яххара а.

ХIанз партийни, комсомольски просвещене, экономически дешара системе 80 эзар ладувгIархо ва ший идейни боарам лакхбеш. Заняташ дукхагIйолча семинарашка, школашка, кружокашка дика чакхйоах, коллективашта хьалхашка латтача практически декхарашца ювза а ювзаш. КIезиг-дукха тоабаьб бахача наха юкъе беш бола идейно-кхетама болх а.

Идеологически балха тайп-тайпарча формаехи методехи пайда а ийбеш парте Нохч-ГIалгIай обкома X пленумо хьалхашка оттадаь декхараш диззагIа кхоачашде гIийртай городской партийни организаци укх отчетни юкъа. ДукхагIа вIашагIа а ехха болх беш я ленински къамаш политика, Iилман атеизма лоархIаме проблемаш Iомаю семинараш, лекторий-атеистий группаш чIоагIъяьй. Марксизма-ленинизма сайрийнарча университете Iилман атеизма отделене города предприятешка, учрежденешка атеистически пропаганда вIаштIехьйоахарий массазара семинари хьаьй.

Парте горкоме вIашагIъеллай докладчикий йоккха група. ХIара беттарча кхоалагIча ерача дийнахьа къахьегамхой коллективашта хьалхашка докладаш, лекцеш, ешаш хул уж. Укх тIеххьарча шерашка коллективаштен бахача наха хьалхашкен министерствайн ведомствайн кулгалхой отчеташ телилга вIаштIехьдаьккхад.

Бакъда, докладчика а цул тIехьагIа къамаьл даьча конференце делегаташа а белгал ма-даккхара, парте горкомо цIенхаштта кхоачамбоацараш нийсдалийтад къахьегама коллективашка идейно-политически болх вIаштIехьбоаккхача. Городской партийни организаце ше беш йола идеологически болх комплексно а ший хьалда система йолаш а бац. Бахача наьха категореш тайп-тайпара хилар даим теркалдац, дукха мероприятеш формально чакхйоах.

Политически просвещенен къахьегамхой экономически дешарен система вIашагIйоллача дукха гIалаташ нийсдолийт. Из гIулакх цхьайолча коллективашка моттийта леладу, школашкен семинарашкен дешаргдола нах лерттIа хьакъестабац, цхьаболча пропагандисташа лерттIа кийчо а йий чакхъяхац занятеш, цудухьа дешара идейно-политически боарам лоха хул. Из вахарца, коллективашта хьалхашка латтача декхарашца айхха дувзаш леладац. Цу тайпара гIалаташ хьагучадаьхар дукха ха, йоацаш парте Октябрьски райкома политдешара болх тохкаш хиннача хана. Уж тайпа кхоачамбоацараш кIезига дац города цхьацхьайолча кхыча организацешка а.

Къахьегамхошта интернациональнии атеистически кхетам луча нийслуш дола кхоачамбоацараш дIадоахилга эсала вIаштIехьдаьккхад КПСС горкомо. Цхьайолча парте райкомаша, юххьанцарча партийни организацеша укх тIеххьарча хана кIезигагIа ешийт Iилман атеизмах йола лекцеш. Цу тайпара ледарло яьй Ленински Октябрьски районий партийни организацеша.

Городе хIанз а нийслу националистически гIулакхаш гойташ болен шовинистически уйлаш йолен нах. Парте горкомо де эшар даьдац антиобщественни гIулакхаш гучадувлийтача наха духьал шерра къовсам боаржабара общественни организацеш оарцагIъяхара, административни органий балха лерттIа тIахьожам лоаттабара.

Дукххача коллективашкара новкъостий судаш, правопорядка нарушенешта профилактика яра советаш, шоай лоIамера халкъа дружинаш болх беш яц. Цу гIулакха делегатий теркам тIаозаб конференце къамаьл даьча республика юстице министра заместителa **А. И. Котикова.** Цо белгалбаьхар хьацахьа дийннача, зуламаш даьча наьха га даккха, уж бехказа баха гIерта кулгалхой.

Городе бахача нахах цхьабараш дына Iоткъама кIал латташ ба. Шоай гIулакхаш чакхдоахаш да кераста дын киназ, баптисташа ламазаш ду цIа, бусалба дын тоабаш. ХIаьта дына Iаьдалашта советски наьха юкъара цIейши обрядаши духьалйоахилга эсала леладу города партийни организацеша. Саг яхари-яри дездеши чIоагIдеши йола двоеран город Грозне хьас еза ха хьатIаэтта йахаш дувцар конференце.

«Белоруссе партийни организаце идеологически кадраш хьахьаржарен царна кхетам баларен балхах» болча соцамо дIа ма-дехкара идеологически балха кулгалделга эргадаькха тоаделга гоадаьд парте горкомо. Къахьегамхошта идейно-политически кхетам луча дола гIалаташ дукххача даькъе идеологически кадрашца мела болх бар бахьан долаш хьахулаш да. Парторганизацей секретарий идеологически балха болча заместителий состав тоаелга хIанз а тIехьа вIаштIехьдаьккхадац, пропагандиста, агитатора, политинформатора декхараш тIадехь лерттIа кийчбенна боацача наха. Цу тайпара гIалаташ моттигашка кIезигагIа кулийтаргдар оаха йоахар, конференце къамаьлаш даьча «Красный молот» завода парткома секретара **В. В. Капустянова,** КПСС Старопромысловски райкома секретара **А. Н. Мухортовас,** нагахьа санна партийни аппаратера нах дукха кабинетаи болх бе безача вай ца оттаборе. ХIаьта парте горкома болхлой шоаш а коллективашка дукхагIа хуларе тха тайп-тайпара справкаш кIезигагIа язъе езаргьяр, хIаьта царна шоашта а моттигашка гIулакх бокъонца мишта латт дикагIа ховргдар.

Парте горкомо хIанз а лерттIа кулгалдац Советий, профсоюзий, комсомола, халкъа тIахьожама органий балха, цар кулгалдеча органашка хержача коммунистий шоашта тIадиллача гIулакхацара бехктокхам лакхбара йоагIаш йола йоакхо яц.

Конференце къамаьл даьча «Октябрьнефть» НГДУ оператора **И. С. Евдовицие,** производственни швейни объединене лаборанткас **З. В. Дельмаевас,** иштта кхычар даьча къамаьлашка теркам тIаозаш дувцар къахьегамхошта пятилетка шерашка шоай балха карагIдаьннарех. Цуна цхьана КПСС XXV съезда къахьегама доккхий совгIаташ кийчде гIертача, КПСС ЦК декабрьски Пленумен СССР Лакхехьарча Совета йиълагIча сессен 1976 шера лаьрхIа хьалхашка оттадаь декхараш дизза кхоачашде лерхIача шоай болхлошта кхы а овсарегIа къахьегара новкъарле еши Iаткъаши дола кхоачамбоацараш белгалдаьхар цар. Из да цар а, хIаьта иштта города дукххача кхыча а предприятешка материально-технически снабжени елга во латтилга, балхаш тIа нах дукха хувцалулга, культурно-бытови учрежденеш эсала хьалъелга, предприятейи городской транспорто во болх белга, цхьаболча болхлоша производственни къахьегамен дисциплина телхаелга. Уж гIалаташ дIадахара де эшараш дийцар цар, цу дешай кулгалхоша лерттIа терко елга дIадийхар.

Иштта йоакхо е езаш гIулакх да къахьегамхой бахарен культурно-бытовии хьалаш тоадар, нах чубахача цIеношта дас санна довл дар, коммунальни предприятеша наха лоаттаду гIулакх тоадар, керда дика наькъаши водопроводно-канализационни сети хаяр. Бахача наха цIенош хьалделга тоадечен уж дIаюха декъара гIулакх бокъалгахьа доаккхачен къахьегамхой депутатий Советий исполкомий бехктокхам дикка лакхбе декхарийла я городера партийни органаш аьнна дIаяздир конференце тIаийцача соцам тIа. Хаддаза тIагIерттан чакхъяха еза грозненций шоай городацара безам совбоахаргбола мероприятеш, царех хIаравар из хозяь тоаеча дакъа лоацаш хургвола гIулакх Iалашданза даргдац.

Шеко яц, парте горкомо отчетни юкъа КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш организационни политически балха формаши методаши цхьадолча даькъе тоаяь хилар, хIаьта а докладчика а конференце делегаташа хоадам боллаш анализ йир городской партийни организаце боахама кулгалдеча, организаторски идейно-кхетамеи болх боаржабеча нийсдалийтача кхоачамбоацарий, дизза дисараштa дукхагIа теркам тIаэзар цар «Тамбовски областной партийни организаце критикеи самокритикеи малагIча хьала тIа я» аьнна КПСС ЦК соцамо дIадехараша ма-яххара. Шоаш дийца гIалаташ дIадахара наькъаш белгалдаьхар делегаташа, болх тоабара хьакъехьа маьхера предложенеш тийлар.

Конференце доакъашхоша хьахьекхар парте Центральни Комитета чурчен арахьарчен политика, цун Политбюроси КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева шеи КПСС XXIV съездо оттаяь машара Програма кхоачашъяра беркате чакхдоахача гIулакхашта шоаш чIоагIа раьза хилар. Цар иштта тешам белар городской партийни организаце ший болх массе оагIонгахьара тоабергболгах шоаш догдоахаш хиларах, боахамен политически кхоачамех дикагIа пайда а эцаш планаши социалистически декхараши кхоачашдаь КПСС XXV съезда шоаш накъагIоргхиларахи цун решенеш кхоачашъяра тIагIертта къовсам боаржабергхиларахи.

Конференце балха дакъа а лаьцар къамаьл а дир КПСС ЦК химически промышленноста отдела заведующе заместителa **Б. С. Семенова,** парте Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретара **А. В. Власова.**

Конференце балха юкъе иштта дакъа лаьцар КПСС ЦК химически промышленноста отдела инструктора **В. И. Бойкова,** КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретараша **М. О. Бузуртанова, М. А. Дорохова, М. А. Керимова.**

* * *

Парте горкома кердача состава хьалхара организационни пленум хилар. КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретаралла хержар **Н. И. Семенов,** шоллагIча — **К. С. Салтаханов,** секретаралла **П. Н. Громов.**

С. МАЙСИГОВ.



УЗБЕКСКИ ССР. Ханаш хьалха хьалъяь яьнна В. И. Ленина цIерагIарча Алмалыкски горнометаллургически комбината сернокислотни завод.

Польски специалисташ ба цуи проект оттаяьраш, промышленни оборудовани кийч а яь хьаяйтар — «Зуп-Ныса» яха польски завод.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) завода воккхагIа вола механик Г. Кошеваров, польски специалисташ А. Купшуб, О. Ковальский, А. Витек, М. Шарек, завода директор А. Стороженко.

Г. ПУНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Съездагара съездага

ОВСАРЕ КЪАХЬИЙГА ШЕРАШ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш чакхйоаккх нийсагIа пятилетка Ачхой-Мартановски района кхаши, хьайбаши леладераша, механизатораша.

Керттера юрта боахама продукташ яхарен уж паччахьалкхенга йохкарен планаш а тIаийца социалистически декхараш кхоачашдарах рапорт деннад «Новосельский», «Орджоникидзевский» совхозаша. Ер шу толамца чакхдаккхара деррига низаш оарцагIдаьха хьинаре къахьегаш я кхыча боахамий коллективаш.

Пятилетка кхоачашъяр керттерча даькъе 1975 шу чакхдаккхарга хьежжа хургда. Цудухьа ше де белгалдаьр кхоачашдар хIаране эггара хьалхара декхар да.

Укх пятилеткагIа юрта боахама продуктaш яхари кийчъяри дегIадоаладарах республике хьалха латтараштa юкъе яхар тха район. Укх шера а ерригача пятилеткагIа а карагIдийннача гIулакхашка хьежача гуш да лаьттанцарен хьайбашкарен йоаха продукташ хIара шера дукхагIа йоахаш хилар. Белгалдаккха деза, бархIлагIча пятилетке хиннaчул дукхагIа дацар укх пятилеткагIа ялата культураш дIаюв лаьтташ, хьайбаш, хIаьта ерригa йоаккхен паччахьалкхенга йохкен продукци» дукхагIа хилар.

НийслагIча пятилеткагIа ахчанца лаьрхIача юрта боахама продукташ 56 миллион сома кхеяьй, из бархIлагIча пятилетке хиннaчул 20 миллион сом дукхагIа да. Уж продукташ ехкача совхозашта 48 миллион сом пайда хьахиннаб.

Къаьстта дика къахьийгад тха кхаш леладераша нийслагIча пятилетке. БархIлагIча пятилетке хиннaчуца нийсличa ялат 3,4 центнер дукхагIа даьккхад хIара гектара тIара. ХIаьта из бахьан долаш деррига доаккха ялат дукхагIа хилар. Лаьттан беркат совдоаккхаш болх бир тха района хьажкIаш леладеча звеньяша. Из культура кхееча хIара гектара хьувкъам 7,7 центнер дукхагIа хилар.

Минеральни, органически удобренеех боаггIача тайпара пайда а эцаш доккхий толамаш даьхад сомий бешамаш, баьцадаараш леладераша. 1970 шера хиннaчуца нийсдича укх пятилетках шера юкъара лаьрхIача доаха баьцадаараш 120 процент, сом 190 процент дукхагIа хилар.

Цу дерригне района торо хилийтар нийслагIча пятилетке ялат, баьцадаараш, сом, дулх, фуаш, тха дохкара задани кхоачашъе.

Пхе шера района боахамаша паччахьалкхенга 32828 тонн ялат дехкад, план 30080 тонн йолча, планал 6,6 эзар тонн дукхагIа баьцадаараш, 8 эзар тонн гаргга сом, 3 эзар тонн гаргга шекара свекла ехкай.

Юрта боахама продукташ дукхагIа а йоахаш паччахьалкхенга уж йохкара къаьстта дика аьттув баьннаб тха пятилетка тIеххьарча шии шера.

Аьлча кхоачам ба, нагахьа санна пятилетка хьалхарча кхаь шера района совхозаша 27,1 миллион сома продукци яьккха яле, 1974—75 шерашка 29 миллион сома яьккхай. Продукцена реализаци елга 30 процент лакхденнад, хIаьта цу хана совхозашта цIена хьахинна пайда хьалхарча кхаь шера хиннaчул 50 эзар сом дукхагIа хилар. 1974 шера дIадохийташ цхьан сомах хьайоаккха продукци ехкача кхоъ сом хьахилар района боахамашта. 1970 шера хиннaчул 30 процент дукхагIа да из.

Нагахьа санна бархIлагIча пятилетка тIеххьарча шера оборотни средствайх дIадахача цхьан сомах совхозашта шиъ кепиг зе хулаш хиннадале, 1974 шера 17 кепиг цIена пайда хилар.

НийслагIча пятилетка дIадахача диъ шера юкъера лаьрхIача совхозий болхлой алапи 27 процент лакхденнад.

Цу дерригне тешавеш хьахьокх юрта боахама продукце эффективность лакхъяра района партийни, советски организацеша, боахамий кулгалхоша, специалисташа, ахархоша дукха къахьийгалга. Юрта боахама продукташ алсамъяккхара шоай боахамашка торонаш йолга а ховш бIубенна къахьегарах хьахинна дика гIулакхаш гуш да. Хьайбай продукташ дукхагIа яхара а уж паччахьалкхенга йохкара а Ерригсоюзни социалистически яхье котало яккхарах тха района КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Сийлен Грамотен даим лелае юсаш йола ЦIе Байракхи елар.

Яьча анализо хьахьокх, оахам ду лаьтташ шер ца лой а укх пятилеткагIа хIара шера гектара хьувкъам лакхлуш хилар. Укх шера хаоттама хьалаш аьттув болаш хиналеце а ка бола ялат, хьажкIаш дика кхейир тха районе. ХIаьта цхьайолча участкашка юкъера лаьрхIача боахамашка доаккхачул дукхагIа дар гектара тIара даьккха ялат. Л. Захаева, Б. Матаева кулгалдеча звеньяша къаьстта дика кхейир хьажкIаш. Иштта дикхейир баьцадаараш кхедир «Новосельский» совхозе: юкъера лаьрхIача пхе шера хIара гектара тIара 100 центнер яьннай.

ДегIаух хьайбай боахам. Къаьстта дика хьокхамаш тойт «Лермонтовский» совхозе хьайбаш леладераша. ХIара шера дукхагIа йоах цу боахаме хьайбай продукташ. Хьалъяьй типови керда помещенеш. ДIадахача диъ шера боахаме мел хинна памогаш дола доахан дIа а даьха симментальски фух дола хьайбаш доладаьд. Iилман ларда тIа баьккхаб племенной болх. 1970 шера хIара кхоабача Iаттагара 1355 килограмм йоаккхаш хиннача, соакха яьккхар 1785 килограмм шура хилар. ДукхагIа да хIанз Iахар ца дусаш дахкаш дола доахан. ХIара бIаь Iатта тIехьара 73 Iаса кхеду. Хьалха кхычахьара шинараш ийдеш хиннадале, хIанз шоаш хьалкхедеш кхыча боахамашка дохк.

Цхьабакъда дикача фух долча шинарашца деттача доахана Iулаш юхаметтаоттадар ерригача районе ледара лел, хIаьта иштта кхоачамбоацараш нийслу хьайбашта доаггIача тайпара Iуналца деш, лерттIа ца кхоабаш.

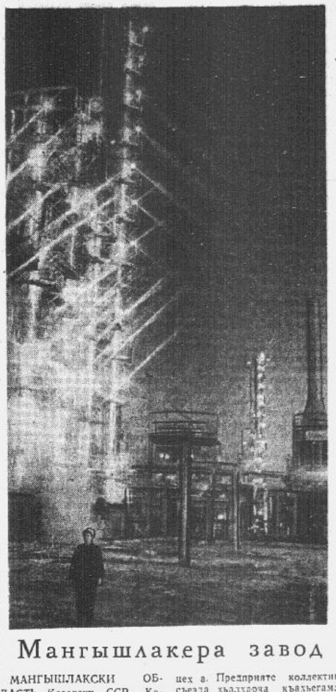
Юкъера лаьрхIача ерригача районе хIара кхоабача Iаттагара 1800 килограмм мара шура яккхац. Совхозашка леладу доахан симментальски фух да. Вай республика хьалашка шера 2800—3000 килограмм шура яла декхар да царех хIара Iатто.

Дукха кхоачамбоацараш нийслу доакъара дIаювш йола культураш дукхагIа пайда баргболча тайпара ца лелаярах, уж тIайолча даьгIенех лерттIа пайда ца эцарах.

Совхозий фермашка механизмашца деттац доахан. БоаггIа теркам тIабахитац доакъар кийчдара. Из бахьан долаш йоаккхача хьайбай продукташка дIайодар хIанз а лакха да. Доакъар дукха дIалоьа, хIаьта хьахулар кIезига да. Цо хьахьокх кийчдеш дола доакъар дика ца хилар, из лорадеш, учет лерттIа ца лелалга. Цхьаъна боахаме довкъара цех яц.

Уж деррига кхоачамбоацараш дIа а доахаш, боахамашка йолаш йолча торонех пайда а эцаш, КПСС XXIV съезда решенеш тIа ма-аллара юрта боахам дIахо экономически дегIакхувлара тIаерзаяьй оаха тхоай уйла, низаш. ХIанз КПСС XXV съезда сийна керда къахьегама совгIаташ кийчдеш ба тха района юрта боахама болхлой.

Д.-В. ДЕДИЕВ,
Ачхой-Мартановски райисполкома юрта боахама управлене начальник.



Мангышлакера завод

МАНГЫШЛАКСКИ ОБЛАСТЬ. Казахски ССР. Казахски газ чакхйоахача завода — пятилетка директивни гIишлон — хьалхара агIа болх бе йолаеннай. КПСС XXV съезд хьаеллача денга болх бе йоладургья шоллагIча агIан цхьа цех а. Предприяте коллектив съезда хьалхарча къахьегама вахте эттай.

СУРТА ТIА: лен а бус э болх беш я газ чакхйоаха цех.

В. ПОЗДНЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

КПСС XXV съезда сийленца накъабахара доккхий социалистически декхараш тIаийцад Горячеводски бурув тохара балхий управлене коллективо. Уж толамца кхоачашдара шерра яхье баьннача бурувдеттараша тIеххоачашйир цхьайтта беттa план. ЗаданегIа лаьрхIачул совгIа цар техар 1672 метр бурув.

Къаьстта дика къа а хьегаш шоай торонехи кхоачамехи бизза пайда ийбаьча управленерча ялх бригадо цхьайтта бетта тIеххоачашйир бурув тохара шера план. Царна юкъе хьалха латтачарех я начальник Трышкин Олег Анатольевич керте латтача № 68 йолча буровой коллектив. Цхьайтта бетта шера планагIа лаьрхIачул совгIа цо техар 238 метр бурув.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СЪЕЗДА ХЕТАБУ ШОАЙ ТОЛАМ

НийслагIа пятилетка чакхйоалача шера чоалхане а бехктокхаме а декхараш кхоачашде дезаш яр буровой мастера ца Терлецкий Василен Ковалев Викторен кулгалдеш йола бригада. Нохч-ГIалгIайчен бурувдеттараштa юкъе эггара хьалха йолаелар из бригада Грузински ССР-а Самгори районерча кердача моттиге тохкама бурув тоха. Укх шера 14 июне доладир цар Самгори — № 15 яхча скважина бурув тоха. Скважина проектни кIоаргал — 3200 метр я. Юххьанца шоай болх дика дIаболабе лаьрхIар бурувдеттараша: сменаш шоайла социалистически яхье яьлар бурув сихагIа тохара а даари ца хулийташ болх бара а. Бурув тоха доладир 295 миллиметр диаметр йолча осташца, дIахо цун шорал 394 миллиметрга кхачийтар.

Самгори — №15 скважина яккхара оттаьча проектагIа 420 метр кIоарга кхаччалца 377 миллиметр диаметр йолча кондукторца чIоагIъе лаьрхIаяр из скважина. Бурувдеттарий коллективе зIамагIа диаметр йола кондуктор оттае лаьрхIар. Из дича кондуктор Iочуяхийтара скважина яккхара йола ха кIезигагIа дIайодар. Шоашлийрхха тайпара 324 миллиметр диаметр йолча кондукторга кхаьчача маркхал чубаа бьлар. Маркхала удельни дозал кIезигдарца къовсам доаттабир бурувдеттараша маркхал чубаарца. ХIаьта 1204 метр кIоарга кхаьчача 245 миллиметр йола обсадни колонна Iочуяхийта дIакъайлар маркхал чубузш йола зона. ДIахо бурув техар 214 миллиметр диаметр йолча осташца. Иштта аьттув болаш 2332 метр кIоарга Iочуяхийтар 168 миллиметр диаметр йола технически колонна а. Скважина 2544 метр кIоарга бурув техачул тIехьагIа кердадар юкъедоаладир балха — юкъерча эоцена отложенеш тIоажаш техкача испытателаца техкар. ТIехдика хилар хьокхамаш — дийнахьа буси бIаь кубически метр гази мехкдаьттен тела яьлар скважина.

ПроектагIа тоха дезачул 112 метр эшаш кIоарга бурув техачул тIехьагIа мехкдаьтта кIеж техар. Цементаца чIоагI а ца еш фильтраца колонна Iочуяхийтар скважина чу. Дийнахьа буси 160 тонн «Iаьржа дошув» телаш болх беш я скважина.

Самгори — №15 скважиначa ханал 45 ди хьалха бурув тоха яьлар бригада коллектив. Скважина бурув тохаш а из тоххаш а тIехдика къахьийгар бурувдеттараша Демьянов Владимира, Горчханов Махьмада, Бидаев Джабраила, бурувдеттарий гIоийчаша Буркин Василе, Симко Николайс, Курноярoв Владимира, иштта кхычара а.

НийслагIа пятилетка чакхйоала шу шера план ханал хьалха кхоачашъярца белгалдаьккхар бурувдеттараша. Шоай къахьегама толам цар хетабу КПСС XXV съезда.

А. БАКАЛЮК.

1976 ШЕРА СССР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТАХ ДОЛА

СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗА ЗАКОН

Советски Социалистически Республикай Союза Лаккехьарча Совето соцам бу:

Статья 1. Союза Советен Къамий Советен Планово-бюджетни Комиссеша, промышленноста йолча Комиссеша, транспортан бувзаман йолча Комиссеша, гIишлошъерен гIишлой-материалийн Комиссеша, юрта боахама йолча Комиссеша, халкъа эшача товараштa йолча Комиссеша, унахцIенонией социальни Iалашоннеи йолча Комиссеша, халкъа дешара, Iилманен культуранен йолча Комиссеша, торговлена, бытовой гIулакхаш даран коммунальни боахаман йолча Комиссеша, Iалам лорадара йолча Комиссеша, кагирхой гIулакхашта йолча Комиссеша тоадаьраш чоте а эцаш СССР Министрий Совето хьачуенна 1976 шера СССР Паччахьалкхен бюджет чIоагIйойла доходаш 223.669.255 эзар сом а расходаш 223.468.627 эзар сом а йолаш, доходаш расходел 200.628 эзар сом дукхагIа а йолаш.

Статья 2. 1976 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетера паччахьалкхени кооперативнни предприятешкарен организацешкарен хьатIайоагIа доходаш—оборота тIара налог, производственни фондех тела мах, финансировании тела ахчаш, пайдах юхедиса мукъа дакъа, пайда тIара дIачутела ахчаш, подоходни палог, социалистически боахамгара хьатIайоагIа кхыйола доходаш — дерригача ахчанца 202.929.120 эзар сом оттайойла.

Статья 3. 1976 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетера халкъа боахама финансировани ярга — еза-йоккха промышленность, гIишлой индустри, яйген кхачани промышленность, юрта боахам, транспорт, жилищно-коммунальни боахам, халкъа боахама кхыдола доакъош — дIахо дегIадоаладарга дIайохийта расходаш дерригача ахчанца 114.452.350. эзар сом оттайойла.

Статья 4. 1976 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетера социально - культурни мероприятешка — общеобразовательни школашка, профессионально - технически, юкъерча специальни, лакхерча дешара заведенешка, Iилма-тохкама учрежденешка, библиотекашка, клубашка, театрашка, кепайоазонга, телевиденега, радиовещанега, просвещенен культуран кхыча мероприятешка; больницашка, берий ялешка, санаторешкеи унахцIенони физически культуран кхыча учрежденешкеи; пенсешкеи, пособешкеи — дIадохийтар дерригача ахчанца 80.511.745 эзар сом оттадолда, цу дакъе паччахьалкхен социальни страховане бюджетагIа 27.922.200. эзар сом.

Статья 5. 1976 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетера мехка обороннага дIадохийта ахча 17.430.000 эзар сом отта долда.

Статья 6. 1976 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетера паччахьалкхен Iаьдала органаш, паччахьалкхен управлене органаш, суди прокуратурен леларга дIадохийта ахча 2.011.028 эзар сом оттадолда.

Статья 7. 1976 шерара союзни бюджет доходашта 124.028.710 эзар сом а расходашта 123.828.082 эзар сом а долаш, доходаш расходел 200.628 эзар сом дукхагIа а долаш чIоагIйойла.

Статья 8. 1976 шерара союзни республикай паччахьалкхений бюджеташ доходашта а расходашта а 99.640.545 эзар сом оттайойла, цу дакъе союзни республикашка гIолла:

	(эзараш сомаш)
Российски Советски Федеративни Социалистически Республика	54.299.459.
Украински Советски Социалистически Республика	16.845.053
Белорусски Советски Социалистически Республика	4.351.107
Узбекски Советски Социалистически Республика	4.298.696
Казахски Советски Социалистически Республика	6.721.354
Грузински Советски Социалистически Республика	1.764.907
Азербайджански Советски Социалистически Республика	1.653.871
Литовски Советски Социалистически Республика	2.047.738
Молдавски Советски Социалистически Республика	1.263.700
Латвийски Советски Социалистически Республика	1.353.279
Киргизски Советски Социалистически Республика	1.154.745
Таджикски Советски Социалистически Республика	1.024.048
Армянски Советски Социалистически Республика	1.187.416
Туркменски Советски Социалистически Республика	820.999
Эстонски Советски Социалистически Республика	854.193

Статья 9. 1976 шера ерригсоюзни паччахьалкхен налогаш тIарен доходаш тIарен союзни республикай паччахьалкхений бюджеташка дIачутела ахчаш укх боараме оттадолда:

а) оборота тIара йоаккхача налогагIа хьатIадоагIачох: РСФСР — 41,9 процент, Украински ССР — 46,2 процент, Белорусски ССР — 63,1 процент, Узбекски ССР — 91,7 процент, Казахски ССР — 100 процент, Грузински ССР — 84,1 процент, Азербайджански ССР— 67,7 процент, Литовски ССР — 98 процент, Молдавски ССР — 60 процент, Латвийски ССР — 44,1 процент, Киргизски ССР — 94,5 процент; Таджикски ССР — 90,1 процент, Армянски ССР — 84,3 процент, Туркменски ССР — 100 процент, Эстонски ССР— 57,3 процент;

б) 1976 шера маьхала йоаккхаргйолча чурча кхаж боагIача 3-процентни заема ахчанна тIара — 50 процент;

в) бахача нахагара йоахача подоходни налога тIара Узбекски ССР, Казахски ССР, Литовски ССР, Таджикски ССР паччахьалкхений бюджеташка — 100 процент.

1976 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен планагIа лаьрхIача мероприятешта финансировани елга Iалашдара 1976 шера союзни бюджетера Казахски ССР Паччахьалкхен бюджета 197.074 эзар соми Туркменски ССР Паччахьалкхен бюджета 65.178 эзар соми хьожаде.

Статья 10. СССР Министрий Совета тIадуллалда 1976 шера СССР Паччахьалкхен бюджетах лаьца Союза Советен Къамий Советен Планово-бюджетнии кхычеи массазарча комиссеша яьча заключене тIа белгалъяьча предложенешкеи замечанешкеи, хIаьта иштта СССР Лаккехьарча Совета палатай заседанешка депутаташа еннача предложенешкеи замечанешкеи хьожилга а царех лаьца йоаггIаш йола решенеш тIаэцилга а.

СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль. 1975 ш. 4 декабрь.

1974 ШЕРА СССР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТ КХОАЧАШЪЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА ОТЧЕТ ЧIОАГIЪЯРАХ БОЛА СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА СОЦАМ

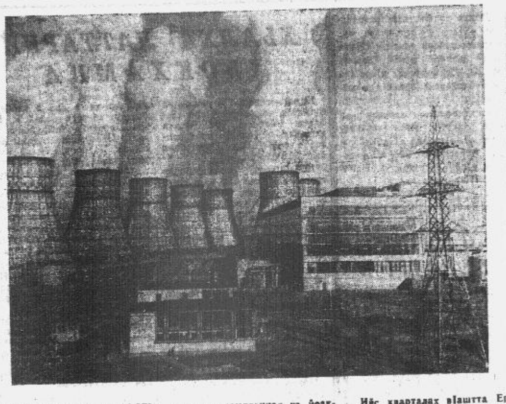
Советски Социалистически Республикай Союза Лаккехьарча Совето соцам бу:

1974 шерара СССР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъярах йола отчет доходашта 201.321.701 эзар соми расходашта 197.378.393 эзар соми долаш, доходаш расходел 3.943.308 эзар сом дукхагIа а йолаш чIоагIъе.

СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль, 1975 ш. 4 декабрь.



ВОРОНЕЖСКИ ОБЛАСТЬ. СССР 50 шу дизара цIерагIара Нововоронежски атомни электростанци — Европе эггара йоккхагIъяр.

1,5 миллион киловатт гаргга низ болча станце йиъ атомни реакторо, цхьан комплексе болх беш, укх пятилетках мехка халкъа боахама 34,8 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги еннай. Цхьан ханна дIадолар кIезиг а деш диазза алсамдаьннад из йоаккхилга.

Нововоронежски атомни гигант — вай мехкарча ядерни энергетика керттеръяр — йоккха Iомалу центр а хинна дIаэттай. Укхаза опыт эца боагIа мехка тайп-тайпарча республикашкара баьхка ца Iеш доазол арахьара а. ТIеххьарча шерашка предприяте кийчбаьб Болгаре, Чехословаке, Венгре, Куба, Вьетнама, Финляндe специалисташ.

Йиъ кварталах вIаштта Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг йоаккхаш хьайоагIа станце коллектив.

Тахан цига, АЭС йиъ энергоблок латтача, хьалъеш латт 1 миллион киловатт низ бола пхелагIа энергоблок.

СУРТА ТIА: Нововоронежски АЭС юкъара куц.

В. КОЖЕВНИКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

БРУЦЕЛЛЕЗ ДIАДАККХАРА КЕРДА ДАР

ИйслагIа пятилетка чаккхйоалача шера республика хьайбаш леладераша низ кхоачар ду хьайбаш дика Iангардахара, цаI дIа ца къастийташ царна доаггIа Iунал дара. Гуйрийпа-Iан замалахь ха ца туллийташ профилактически противоэпизоотически мероприятеш чаккхъяхара бехктокхаме дехкараш латт районий боахамий ветеринарни болхлошта хьалхашка. ДIа-хьа доалача лазарех дукхагIа теркам тIаоз бруцеллезо.

Доахана хулача бруцеллеза духьала леладеча дерригача ларбзех къаьстта дукхагIа лелалу вакцинаца профилактика яр — доаханна прививка елга. Цу гIулакха вай республике массехк шера 19-ча штамма вакцина лелайора. Бруцеллез хинна этта эпизоотически хьалаш аттача дахара чIоагIа новкъостал дир цхьайолча фермашта. ЭтапагIа чаккхйоахяр прививкаш. ХьалхагIа вакцина тохар 5—8 бутт баьннача шинарашта, тIаккха — деттача доаханна. ЦIендаь бруцеллез дIадаьккхад Шелковской района «Коминтерн» яхача, Ленина, Менжинске цIерагIча колхозашка, Ачхой - Мартановски района «Лермонтовский» совхозе, Грозненски района ЦхьоалагIча мая цIерагIча колхозе, «Ермоловский» совхозе, Ножай-Юртовски района Гагарина, Ханпаша Нурадилова цIерагIча колхозашка. Вакцина етташ доахан бруцеллезах дерзадаь дукха боахамаш дац, хIана аьлча, из мероприяти дIахьоча хана организационно - боахама гIулакхаш лерттIа кхоачаш ца лах.

Прививкаш еча хана юкъара мероприятеш лерттIа кхоачашъяьча дика гIулакхаш карагIдийннад. Шелковской районе ялхнех пхе колхозе бруцеллезах цIендеина дерригa хьайбаш могаш хилар гучадаьлар техкача. ХIанз йиъ колхозера хьайбаш цу дикача хьала тIа да.

ДоккхагIдолча хьайбашта республике тIеххьарча хана прививкаш яьй 1965.— 1966 шерашка. Прививкаш елга соцадаь пхи - ялх шу даьлча дукххача фермашка юха гучадаьлар бруцеллез. ХIана аьлча, прививкаш яьча хьайбай организм 5—6 шу даьлча а атта лазар дIа ца доалаш хул. ТIеххьарча 1971—1974 шерашка доаханна юкъе даьржад бруцеллез Сунженски, Назрановски, Малгобекски, Гудермесски районашка. Цу гIулакхо тешавеш хьахьокх специфически профилактика средстваш юкъе ца йоалайча бруцеллеза духьала лоаттабу къовсам бизза чаккхбарг ца хилар.

19-ча штамма вакцина техача лазар ца латара дика хул. Цхьабакъда, цунца цхьана прививкаш яьча хьайбай прививочни реакци хул, хIаьта из пхе - ялх шера латт. Уж реакцеш хул бруцеллез долча хьайбай. Цудухьа хала да цамогаш е доацар малагIа да ха.

Из бахьан долаш 1967 шера денз деттача доаханна вакцинаци елга могадац. Цу хана денз 19-ча штамма вакцина къоначa хьайбашта мара тохац. Цар прививочни реакци 6—12 бетта мара яхац.

19-ча штамма вакцина кхоачамбоацараш долга кхета а деш, маха техачул тIехьагIа лоацпача хана лазар да е дац гучадаккха торо хулийтаргйола вакцина хьаяра шоай болх тIаберзабир Iилмахоша. Из вакцина кора а яь арахецаш я. Из 82 штамма я. Из техачул тIехьагIа 3—5 бутт баьлча хьайбана исследовани е йиш я. ХIанз кердача вакцинаца маьхий детт доккхача а къоначa а хьайбашта, цхьабакъда, лахка дезлеинача доаханна из тоха йиш яц.

Керда вакцина лелаеча дукхача боахамашка дика хьалаш хьахиннад, къаьстта прививкаш ярца цхьана юкъара мероприятеш лерттIа кхоачашъеча. ДIадахача шера укх хана цамогаш хиларах дIадоахаш хинна хьайбаш кIезигагIа да, хIаьта цхьайолча фермашка цIендаь дIадаьннад из лазар. Кердача вакцинаца болх беш къаьстта дика аьттув баьннаб Сунженски, Шелковской, Ачхой-Мартановски, Веденски районашкарча боахамий ветеринарни болхлой.

1973 — 74 шерашка бруцеллез даьржа чIоагIа халача хьала тIа яр Сунженски райoна «Путь к коммунизму» яхача колхоза фермаш. Техкача дукха доахан лазар долаш хилар гучадаьлар. 1974 шера денз доккхийча хьайбашта 82-ча штамма вакцина етта йолайир. Цу шера прививкаш ялла доккха хиннача хьайбашта вакцина техар. Укх шера къоначарна тохилга чаккхдаьккхар. Прививкаш хап-ханнахьа тохар. Лазар дараш наггахьа мара нийсланар. Колхозе цамогаш дола хьайбаш дерзаде торо хилар. Кердача вакцинах пайда а эпаш бруцеллез дIадаккхара боккха теркам тIабахийтар Шелковской района ветеринарни станцеи ветеринарни лабораторен. Цар новкъосталца боахамера бруцеллез цIендаь дIадаьккхар «Красный пахарь» яхача колхозе.

ТIеххьарча шерашка цу лазарца аьттув боалаш къовсам лоаттабе вIаштIехьдаьлар Сунженски района Ленина цIерагIча колхозе.

Бруцеллеза духьала бе беза болх кхетамца дIахьу Грозненски района ЦхьоалагIча мая цIерагIча колхозе, Гудермесски района «Дружба» совхозе.

Республике лазарах цIендеш да жа Iулаш. Шелковской районе жена юкъе бруцеллез дац. Цiендаь дIадаьккхад из Сунженскии Наурскии боахамашка.

Тахан кхоачашданза дарг доапа лоархIамера гIулакх лоархIаш республика ерригача фермашкара цIендаь бруцеллез дIадаккхара дерригa низаш оарцагIдаьха къахьегаш ба специалисташ.

Г. ЧЕРЕМИСИН, ветеринарни Iилмай кандидат.

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА

Араяьннай «Сельские зори» яхача зональни журнала аргIанара декабрьски номер.

КПСС XXV съезда толамца накъабахара тIатеIIа къахьегаш ба вай Даьхен юрта боахама болхлой. Даьхача толамех рапорт луш дукха материалаш я «Сельские зори» журнала «Хипал хьалха» яхача рубрикана кIала кепатеха. Иштта, ийслагIча пятилетке эггара хьалха «Дагвино» объединене совхозаша халкъа боахама план тIеххоачаш я еш укх шера паччахьалкхенна 250 эзар тонн комсаш дIаялларах хоам бу.

Дика хоам кхаьчаб НохчГIалгIай автономни республикера а. Веденски района къахьегамхоша хапал дукха хьалха кхоачашъяьй паччахьалкхенга хьайбай продукци хьалкхенга хьайбай продукци йохкара ийслагIча пятилетка план. ХIанзле паччахьалкхенга планал совгIа дехка дулх 1300 тонн да, хIаьта шура, дукха хIама ца эшаш — 800 тонн, фуаш — 613 эзар, тха 40 тонн дукхагIа техкад.

«ДикагIбарий масал» яхача заметка тIа дувц 1976, 1977 шера чотах къахьегача Къилбаседа - ХIирий республика Моздокски района «Знамя Ленинизма» колхоза механизаторех Факет Иванах, Чеботарев Сергеях, Зацепов Василех, шоферах Монастырский Анатолех.

Йийшача пайда лургболаш кIоарга чулоацам болаш массехк материал я «Керттера проблема — ялат» яхача разделе кепатеха. Черсий-Балкхарой республика Урвански районе мах болча культура — хьажкIий лакха хьувкъам кхебу дукха ха я. Укх пятилетке паччахьалкхенга 131 эзар тонн фуалъяьха хьажкIаш еккай цу района колхозийи совхозийи къахьегамхоша. Пхе шера халкъа боахама планагIа йохка езаш хинначул 17,7 эзар тонн дукхагIа еккай уж, хIаьта бархIлагIча пятилетке кхеяь хинначул — 36 эзар тонн дукхагIа.

Из толам баккха мишта карагIдаьннад ха безам бале КПСС райкома хьалхарча секретара В. Кокова «Традицешта тешаме хилар» яхаш яздаь статья еша еза. ХьажкIий хьувкъам алсамбаккха йиш хулийтача торонех дувц «ХIара шу — толам» яхаш яздаьча ший статья тIа «Родина» совхоза йиълагIча участка начальника А. Воротникова а.

Дуга кхедерашта пайдане хургда «Мелиорацe — халданза йоакхо» яхача разделе кепатеха «Графикал хьалха» аьнна Главкубаньриссстроя «Приазовстроя» ПМК-6 начальника А. Попова яздаь статья йийшача. Дуга дIадера технологех дувц цу статья тIа автора.

«Промышленни ларда тIа» яхача разделе кепатехача статьяшка хьажа тIахьех оаха хьайбаш леладераш, специалисташ, колхозийи совхозийи кулгалхой. Фермашка болх вIаштIехьбаккхара опытах дувцаш дукха материалаш я цу разделе кепатеха. Къаьстта кIоарга чулоацам болаш я «Боахамашта юкъера индустри» яхаш Воронежски областа Новоусмански района «Московский» яхача хьайбаш леладеча комплекса директора С. Коноваловеи «Къахьегама тIерен техника йовзаши хиларо» яхаш цу комплекса партийни организаце секретара М. Масловеи яздаь статьяш.

Иштта кIоарга чулоацам болаши йийшача пайда лургболаши кхы а дукха материалаш я «Сельские зори» яхача журнала декабрьски номера тIа кепатеха. Уж ерригаш а уйла тIаяхийта йийшача пайдане хургья юрта боахама къахьегамхошта.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

КОЛЛЕКТИВЕ БАРТ-ЦХЬОАГIО ХИЛЧА

Хьун петарца кхьлача лакхача лоамашта юкъе, Iаламахозача моттиге улл Советски района Орджоникидзе цIерагIа колхоз. Керттерча даькъе хьайбаш лелалу цу боахаме. ХIаьта колхозе кхееча юрта боахама культурех керттера моттиг тхьамко дIалоац. Лоаман хьалашка дика хьувкъаш а боахама экономика чIоагIъяра доккха новкъостал деш а йола культура я из.

Дикача хьоккхамашца чаккхйоаккхаш латт ийслагIа пятилетка цу колхоза къахьегамхоша.

Дулх даккхарен паччахьалкхенга из дохкарен ийслагIча пятилетка план кхоачашъяра кхо шуи ялх бутти мара эшанзар колхоза хьайбаш леладераштa. ХIаьта пятилетка планал совгIа хIанзле паччахьалкхенга дехка дулх дукха хIама ца эшаш 1350 центнер да.

Толамца кхоачашъяьй колхозхоша паччахьалкхенга тха дохкара ийслагIча пятилетка план а, хIаьта хьайбаш дебадара пхе шера план — 103 процент. БархIлагIа пятилетка чаккхйоалаш хинначул доахан — 400, жа — 1100 дукхагIа да боахаме хIанз.

Уж толамаш доахаш къаьстта доккха дакъа лаьцар колхоза дикагIболча хьайбаш леладераша бежа Iуша Иcратов ШаIране, Сулейманов Iадрашида, Шамаев Рамзана, жа Iуно Басханов Индербе, кхычар.

Масала, укх шера аьхки а гурахьа а лоамашка доахан доажалеш план 420 грамм йолча, юкъера лаьрхIача 650 грамм дулх тIаккхетийтар лакхе цIераш яьхача бежа Iуша хIара бежана. БIаь Iатта тIехьа 92 Iаснлг хьалкхедир, планагIа 80 хьалкхеде дезаш хиннача. ХIаьта Басханов Индербе леладеча жа Iулцара цхьа устагIа юкъера баьннабац укх шера.

ЙоагIа йоакхо яь дика кийчо йир Iан замалахь хьайбаш чусоцалара. ЛерттIа тоаяр бахьан долаш йIайха, лостам болаш я хьайбай помещенешка.

Къаьстта теркам тIабахийтар колхозхоша доакъар Iалашдара. Доакъара база чIоагIъе йиш хулийташ хиннача торонех бизза пайда ийцар. Лоаман даьгIенашка, хьун юкъе мангалашца буц хьоккхаш 480 тонн совгIа йол Iалашйир. Из гIулакх вIаштIехьдоаккхаш къаьстта доккха дакъа лаьцар Зубиев Мохьмадсалес кулгаллеча бригада болхлоша. ПланагIа 1400 тонн Iалашъе езача, кулгкара мангалашца Iалашъяь 310 тонн а йолаш, 1500 тонн йол Iалашйир цар.

Бригада эггара дикагIа бола болхлой ба Адуев Яхьья, Узуев Халис ,Мизаев МицIа. Мангал хьоккхаш 50 тонн совгIа йол Iалашйир царех хIаране.

Ахмадов СайдIале кулгаллеча бригадо 1200 тонн совгIа Iалашйир йол, царех 170 тонн кулг-кара мангал хьоккхаш. Цул совгIа планал шозза дукхагIа моша доакъар а Iалашдаьд цу бригадо. Йол, кхыдола доакъар Iалашдеш къаьстта хьинаре болх бир Суганов Солтмурада. ШамсадовгIар Истамулеи Заурбекеи, Шамильханов Бауде, кхычар.

Колхозе Iалашдаь доакъар планал совгIа да. Иштта, йол — 2702 тонн, сенаж — 50 тонн, ча — 334 тонн, силос — 654 тонн Iалашъяьй.

Хьайбаш толамца Iангара дахара доакъар тоъамболаш дале а, цун дикача даьш санна кхом бу колхозхоша. Хьуна юкъе, лоаман босешка хьакха аьттув боацаш дукха буц йисар. Цу моттигашка доажадеш да хIанз доахан а жа а.

Дог гIоздоахаш да колхоза кхаш леладераша доаха толамаш а. Хаоттама хьалаш во хиннадале а хIара гектара тIара 20 центнер кIа, 25 центнер хьажкIаш чуера укх шера.

Лакхе дийцачa тайпара, боккха теркам тIабохийт колхозе тхьамка кхедара. Паччахьалкхенга из культура йохкара ийслагIча пятилетка план хIанзле дукха хIама ца эшаш цкъан ахаззеи кхоачашъяьй. ХIаьта укх шера планагIа 25 тонн дохка дезаш хиннача цхьоалагIа декабрь тIаккхоачаш 36 тонн тхьамка дехкар паччахьалкхенга. Шу чаккхдалалехьа кхы а йиъ тонн дохка лерхI из.

Керттерча даькъе ийслагIча пятилетка хьалхарча шера денз кхееш я из культура колхозе. Цу юкъа дукха йоккха товзал йола тхьамка леладераш хьалкхийнаб боахаме. Уж ба эггара хьалха Сапиева Дашу, Муцалханова Нуржан, Шамсалова Тамара, Арсакаева Айзан, Ахмадова Хьава. ИйслагIча пятилетка планагIа дохка дезаш хинначул шозза дукхагIа тхьамка дехкад царех хIаране паччахьалкхенга.

Къаьстта дувца безам ба Сапиева Дашус кулгалдеча звенох. Иштта, укх шера цхьайтта гектара тIа тхьамка кхедир звенос. ХIара гектара тIара 18 центнер тхьамка чу а дена паччахьалкхенга из дохкара план 150 процент кхоачашъе дехкар тIайипадар Дашус кулгаллеча звено болхлоша. Хаоттама хьалаш во хилар бахьан долаш дукха низ, хьинар дIалала дийзар цар шоаш лаьрхIар кхоачашдара. ХIаьта халонашца лоаттабаьча къовсаме йоккха котало а яьккхар. ХIара гектара тIара 25 центнер чу а дена, шера планагIа 132 центнер дохка дезаш хиннача паччахьалкхенга 275 центнер тхьамка дехкар. Ше тIайица дехкар кхоачашла деш цхьа болхло йисанзар Дашуй звенопара.

— Мишта карагIдаьлар шоана из толам баккха? — аьнна хаьттача:

— Из толам баккха карагIдалийта керттера бахьан — коллективе барт, цхьоагIо хилар лерхI аз, — аьнна лоацца жоп делар Сапиева Дашус.

ТIадоагIача шера кхебергболча хьувкъама лард йоллаш ба хIанз колхозхой. Зяба лаьтта ахара план толамца кхоачаш а яь кхашка органически удобрени юллаш ба механизатораш. Балхах мукъа яьнна тракторaш тоае дIаоттаяьй. «Сельхозтехника» Сунженски района объединене, колхозий, совхозий болхлоша республика беррнгача механизаторашка *даьча кхайкарала жоп луш, укх шера гурахьей Iайи планагIа тоае еза ерриг техника 15 феврале кийчъе социалистически дехкар тIайийцад Орджоникидзе цIерагIча колхоза механизатораша.

— Тха колхоза коллектива толамаш даха новкъостал дер, эггара хьалха хIара саго ше хьадер, ше вахара хьал тоадара деш долга кхеталеш хилар да. Из бахьан долаш моллагIа болх ма-могга дикагIа кхоачашбе гIерт хIара колхозхо, цудухьа лакха я къахьегама овсарле, дика я дисциплина, барт, цхьоагIо йолаш бах, къахьег неха, — йоах колхоза председателa Ш. Ахмадова. — Тхоай къахьегама толамаш Коммунистически парте XXV съезда хетаду оаха.

М. ХАМАТХАНОВ.



Краснодарски край. Кубань —хий дехка лаьтта леладара дукхагIа перспектива йола моттиг. Лаьтташта шерра мелиорировани яра чотах, КПСС XXIV съездо лаьрхIача бесса, ийслагIча пятилетке дуга дIадув кхаш дукхха шер а денна хIанз 140 эзар гектара дIакхаьчад.

Из санна йолча йоккхача майдан тIа кIай буртиг кхебе лаьтта леладерашта новкъостал ду дуга Ерригсоюзни Iилман - тохкама института Iилмахоша. Укхаза хьакхолл керда сорташ, дуга леладара эггара дикагIа йола приемаш, техникаи минеральни удобрениехи дикагIа пайда эца торо лургйола методаш вIаштIехьйоах.

ИйслагIча пятилетка шерашка институто хьа а кхелла паччахьалкхен тохкамаш дараи юртбоахама производствапеи дIаденнад керда пхиъ чIоагIа хьувкъаш дола сорташ. Мехка хIама дIаювш долча лаьттаех 70 процент дараша кубански селекционераша хьаккеллача сорташа дIалоац. «Кубань-3», «Краснодарская-424» яхараш доазол дехьа а даьша Венгре, Румыне, Болгаре кхашка кхаьчад.

СУРТА ТIА: юртбоахама Iилмай кандидаташ Л. А. Кучеренкои (аьттехьа) Г. Д. Лоси института теплицаех цхьанне чу дуга керда гибридаш дегIа мишта доагIа хьожаш тохкам беш ба.

Е. ШУЛЕПОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ШИ ДОТТАГIА

Iалаьмате доккхий толамаш доахаш хьайоагIа Наьсарера трикотажни фабрика пятилетка чаккхйоалача шера. ТIехьтIехьагIа дукхагIа хул укхаза социалистически яхье керда коталонаш йоаха болхлой. Царех ба швейни цехера швеяш-мотористкаш Евлоева Лизаи Камурзоева Фатиман. Ши новкъост я уж шиъ. Шоайла яхь а лелаю. ХIаьта болх беш а Iшаккхе борхIлагIча конвейера тIа я.

Дукха ха яц Лиза укхаза болх бе еча — дерригa а кхо шу. Юкъера школа чакх а яьккха из деша йода Наьсарерча №27 йолча профтехучилище. Дика дешаш из йисте а яьккха йоккхача коллективе балха ера из. Тайп-тайпара халонаш ийсъелар юххьанца, царех ца а кхераш, хIама хьадара тIера йолаш хиларах Лизайна чехка яйзар балха къайленаш. Дукха ха ялале дика швея хилар цох. Денгара - ди массаза доал лакхлора цо доаха толамаш. Говза болхло а хиннa дIаэттача Лизайна ученицаш тела баьлар цеха кулгалхоша. Шийна ховр дикача хьехархочо санна дIалора Лизас къоначарна. Духхьал Лизас Iомаяь мастсехк болхло я цехе дика болх беш. ХIанз, беррига советски нах КПСС XXV съезда совгIаташ кийчдеш болча хана, къахьегама вахте а этта хIара дийнахьа ший балха нормаш 130—140 процент кхоачашъеш хьайоагIа из.

Цул дукха тIехьа ца юсаш къахьегаш я Камурзоева Фатима а. Коллективо лоархIаш, сий деш саг я из. Шийна ховр кхачарна дIахьехаш, хIамех оIу ца къожабеш хьайоагIа из укхаза балха еча гIоне. Цкъа Фатимайна юхxе болх беш ягIача къоначa болхлочо хирцахьа тийгар барзкъа. ЧIоагIа еха хьайзар из. Из зийна дIатIа а яха, шорттига хьа а ягга ше дIа а хьехаш юха дIатегийтар. Брак ца хулаш йисар. ЧIоагIа гIадьяха яр йоI из новкъостал дарах. Иштта шиъ ши новкъостал дар бахьан долаш вIаштIехьдоал дика толамаш даха.

Фатимаи Лизаи дика общественницаш а ба. Лиза пенгазета редколлеги член я. Фатима «Крокодил фабрике гIолла йоагIа» яхача газета тIа сатирически материалаш телаш я. Иштта хьаьнала къахьегаш ба Лизаи Фатимаи.

А. САГОВ.

НАХА БАРКАЛ ЙОАХ

«Джалка» совхоза центральни усадьба столове хIама даа хIара денна массехк бIаь саг воагIа. Царна юкъе ба болхлой, гIулакхера нах, механизатораш, специалисташ, командировкагIа бахкийта шофераш.

ЧIоагIа раьза хул уж шоашта чам болаш кийчдаьча даа хIама. Столове цIена хул массаза а. ГIулакх деш бола нах Iимерза, безаме ба.

Столовена кулгалдеча Даргаева ЗулпаIийна дика хов болхлой эш-эшача дIанийсбе. Цига дукхача хана денз болх беш хьабоагIача поварашта Т. Бибиевайнеи Х. Идаевайнеи довз шоаш болча хIама даа ухача наха фу эш, малагIа даар дукхагIа деза.

Столове болхлоша дог цIена къахьегаш доаггIаш дола гIулакх деш хилара дола дика тешал да цигарча «Жалобайи предложенейи книжка тIа» наха яздаь дукха баркалаш.

З. БЕРСАНУКАЕВА, Шаьла района «Джалка» совхоза кадрай отдела йоккхагIа йола инспектор.



Кердача паспорта образец

МОСКВА. СССР Министрий Совето чІоагІъяьй СССР гражданина кердача паспорта образец.

Бахача наха аттагІа хургдолаш керда паспорт хаьда ха йоацаш хургда. Цун къаьст-къаьстача оагІонаш тІа кхоъ фотокарточка хургда — цаІ паспорт хьаэцача хана — 16 шу даьннача хана даьккхай, шоллагІеи кхоалагІеи дараш гражданий 25-и 45-и шу даьннача хана даьккхай. Гражданинах дола паспорта тІа дІаяздеш хинна хІамаш кердача паспорта тІа кІезигагІа хургда, хІаьта лаьрххІа справкаш лелае ца езаш, паспорт дІахьеккхача кхоачам хургболаш паспортни отметкай лоархІам лакхбаьб.

16 шу дизача берригача гражданашта хаьда ха йоацаш паспорташ дІалургда саг ваьча хана деннача тешалга хьежжа.

СУРТА ТІА: кердача паспорта бетгаргаш (хьалхарчу тІа); кердача паспорта хьалхарен шоллагІеи оагІош.

ТАСС фотохроника.



Дукха ха йоацаш чакхдаьлар «Театр — бераштa» яха Ерригроссийски кІира. Цунна юкъе хьинаре дакъа лаьцар М. Ю. Лермонтова цІерагІча республикански эрсий драматически театра коллективо. Цига бераштa хьеххар цо ший дикагІа йола спектаклаш: Л. Леонова «ТІабахкар», Н. Мирошниченкой «Лораделаш кІай оалхазар», А. Паптяна «Парижера найц».

«ТЕАТР — БЕРАШТА»

Спектаклаш дІайоалаялехьа театра керттерча режиссера Г. Г. Чодришвилен НГІ АССР заслуженни артистка М. А. Слуцкаяси зрителашта дийцар хьатІакхувча тІехьенна коммунистически кхетам балара болча театра лоархІамах.

Цул совгІа, школьникашца вІашагІа а бетталуш, артисташа дийцар царна шоаш оттаеш йола спектаклаш. Къаьстта безаме а шоаштеи школанеи пайдане а къамаьл хилар цар № 15 йолча юкъерча школе. Цига керттера дийцар дар «Лораделаш кІай оалхазар» яхача вай кагирхошта езаеннача спектаклах.

Дешархоша даьча дукхача хаттарашта жоп делар артисташа.

Артисташа даь къамаьлаш а театральни искусство а еззелар дешархошта. ТІехьагІа кхы а вІашагІбеттабала ваІел йир артисташеи школьникашеи.

Б. АБАДИЕВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАРИЙ ХЬОКХАМЦА

Кагий тикаш, школашкара буфеташ, буровойш тІара столовеш йоацаш 37 тикеи юкъарча кхачан 13 предприятеи я тха ОРС-е. Цига болх беш 304 саг ва.

1975 шера товарооборот торговле гІолла 789 эзар соми юкъарча кхачан предприятешка — 860 эзар соми хургья.

Тха тикашта юкъе 9 самообслуживане методагІа болх беш я. Ерригача торгови товарооборотах 41,5 процент хул из. Цар чу оттаяьр керда оборудовани я, тикашкара деррига товараш нийдерхошта гуча Іооттаде йиш хургйолаш.

Ер шу чакхдалалехьа кхы цхьаькха, № 15 йола тика а иштта цу пайданерча методагІа болх бергболаш кийчъе лерхІ оаха. Из йоккха тика я, бетта 6—7 эзар сом товарооборот а йолаш.

Иштта дукха болх баьб торгови сетана типизаци еш а.

Боккха пайда болаш а торговли тоаеш а гІулакхаш да уж. Из бахьан долаш 10 бетта товарооборота план 150 эзар сом лакхъелар. Цунга хьежжа лакхлу торговле балха культура а.

Тикаша болх бу йоккхалгазІамилга тайпага хьежжа хІаране ший ассортиментни перечень а йолаш.

Шоай болх дика бовзаш, из дог цІена беш, бахача наха эша товараш тикашка хилийтара ха а ниэ а кхоберг боацаш кІезига болхлой бац тха. Царех ба № 25 йолча тика заведующи коммунист Ю. М. Хадиров, № 28 йолча тика заведующи Ф. Булгучева, № 6 йолча тика заведующи Х. Местоев, № 9 йолча тика заведующи М. Костоев, кхыбараш. 11 бетта план тІехкхоачашъяьй цар, заданел совгІа 77 эзар сома товараш а дохкаш. Дика лел гІулакхаш пятилетка тІехххьарча бетта а.

Мишта карагІдоал царна иштта толамца болх бе? Цар шоай ханнахьа хьанйду шоашта доагІа товараш. Нагахьа санна нийдерхоша хоатташ дола товараш шоашка ца хилча, мичча хьа бахе а, уж лох — Грозне, Нальчике, кхычахьа. ХІаьта балха тІа йоккха дисциплина лоаттаю, культура лакха йолаш бу болх цу тикай коллективаша.

ОРС-а коллективашта юкъе КПСС XXV съезда сийна яьржача яхье хьалха латт уж. Советски Конституце ди тІакхоачаш чакхъяьккхар цар пхе шера задани.

Царел тІехьа ца юсаш парте XXV-ча съезда накъаяха дага я ОРС-а ерригa кхыйола коллективаш а.

М. ИЛЬЯСОВ,
«Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а начальника заместитель, тха штате воаца корреспондент.

КХОАЧАШХИННА УЙЛА

Комсомолец Эсмурзиев Іалихан школе деша вагІача хана денз вар наха чІоагІа эшаш йола гІишлонхочун професси караерзае уйла йолаш. 1970-ча шера из уйла кхоачашъярга вута лоархІаме гІа баьккхар цо: № 6 йолча гІишлошъеча - монтажни управлене къона болхло вола Іалихан экзаменаш дика дІа а енна Грозненски мехкдаьтта института гІишлошъеча факультета сайрийнарча отделене деша эттар.

Атта дац болх бе а деша а. Дале а халонех бІукъожаберех вацар зІамига саг. Дерригнена а ха корайоагІар Іалихана — балха, дешара, общественни декхараш кхоачашдара. Цулухьа 1973-ча шера цунах тешам беннача кулгалхоша мастeралла хьожавир из.

Из тешам боабанзар къоначa комсомольцо. Шийна тІадилла декхар дизза кхоачашдеш, болхлошта чоалхане дола балхаш дІахьалха даха ховш, царна юкъе идейно - политически кхетам балара болх хьинаре чакхбоахаш хьавоагІа из. Цо кулгаллдеча коллективо ший производственни заданеш хІара денна 120 — 140 процент кхоачашъю. Иштта толамца къахьегаш республике бахача наха чІоагІа сатувсаш йола гІишло — цирк хьаллеш бовхкарашца я из коллектив.

Къаьстта беркате хилар Іалихана нийслагІча пятилетка тІеххьара шу. Укх шера цо чакхъяьккхар институт, хІаьта СМУ-6 коммунисташа парте мугІарашка дІа а ийца, управлене партийни бюро членалла хержар из.

Тахан къоначa коммуниста А. Эсмурзиева ший керттера декхар лерхІ ше кулгаллеш йола коллектив болх цІенеи дикеи а беш кастта хургйолча парте XXV-ча съезда доккхийча къахьегама толамашца накъайигар.

З. МУХАДИНОВ.

«Со уккхаза яхаргья»

«Мишта тІаэцаргья-хьогІ со, мишта хургда-хьогІ са хьеха деза бераш? — иштта йола уйлаш кхестар Барсук Галей керта чу ше Назрановски района ГІаьзе-Юртарча пу школе хьеха хьожаяьча хана. Ца бовзача наха юкъе яха; ше болх бе эттача, цига мишта хургда ца ховш хиларо сагот дора цун. Цул совгІа, из йоачча моттигах во дар дувцаш цхьацца бола нах а нийслора. Бакъда повкъосташа оалар «Хьо хье дика хуле, дика нах корорг ба хьона миччахьа а». Иштта хила а хилар.

ГІаьзе - Юрта КацневгІар цІагІа фусам нийсйир цунна. Фусам - даьша шоай цІен дезалхо санна тІаийцар из. Къоначa йоІа цар дІайовзийтар цигарча наьха оамалаш, эхь-эздел. Шенча дегаца шийна деш дола гІулакх дайзар Галяна. Ше царна хьалхашка хийра саг хеташ хилар сиха дІадаьлар цун. Ший даьи наьнеи цІагІа йолаш санна хеташ, сапаргІата яр из кердача фусаме. Цига цун йоахкa йора, шоай бера санна, мецъялар, шелъялар кхерар.

Иштта дІаийр Галя кердача моттиге. Мишта доал ца ховш дІадаьлар ши шу. Ше яьча а хьалкхийнача а моттиге — Краснодарски крае бераш школера цІахийца, цІаяхача сатотлора цун ше болх баь моттиг, шийна байза нах дагабехе. ХІаьта къоначa йоІа цига кораваьвар шийна дукха веза зІамига саг а.

Шийна дага а доацаш Галяна хьахилар ше яьр - мо мара йицлургйоаца керда моттиг.

Ю. ЮСУПОВ.

Редактор
Г. А. ТЕБОЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ГРАЖДАНСКИ БОКЪОНИЙ КХЕЛАШ

Вашингтонерча дуккхача учреждененшта юкъе я гражданcки бокъонашта йола комисси а. Цо наг-нагахьа кепаетт цу даькъерча гІулакхех лаьца яь докладаш. ХІаьта уж малагІча хьал тІа да ховргда укх тІеххьарча 12 бетта яьча докладашка хьежача.

Соахка ноябрь бетта комиссена гучадаьлар, лелаш дола законаш кхычахьарчул дуккха а дикагІа кхоачашде дезаш яр аьнна хеталуча цхьайолча паччахьалкхен учрежденешка кхалнахи кагийча къамех бола нахи балха дІаэцача хана дискриминаци лелаеш хилар. Дискриминаци гучаяьннай бувзама федеральни комиссе, граждански авиаце управлене, энергетика дешашта йолча федеральни комиссе, кхыча учреждeнешка.

Декабре комиссена гучадаьннад, дуккха паччахьалкхен учрежденеш чуІеча цІеной хьалашкара дискриминаци дІаяккхар дукха лоаттабеча къовсаме «тоъал оарцагІйоалаш ца хилар». Бехке барий списка тІа: ветераний администраци, чуІе цІеной хьалдарея город дегІайоалаяреи управлени, кхыраш.

Январе комиссе вывод яьй, унахцІено лораяра, образоване, социальни Іалашон министерства, финансай министерства, налогови управлене, кхыча ведомстваша шоай декхараш школашкара сегрегаци дІаяккхара дизза кхоачашдеш ца хиларах.

Июле комиссе кепатеха араьккхай къахьегама министерства, граждански гІулакхерча наьха комиссе, балха бохийтача хана торонаш цхьатарра хилийтара комиссе балха дІаэцача хана дискриминаци юкъера яккхара гІулакха «вІалла лоадама хІама даь ца хиларах» йола доклад.

Укх тІеххьарча пхе шера комиссе еррига а кепатехар 61 доклад мара яц, цу даькъе 14 испанцашха баьннача наха дискриминаци лелаярах, йиъ индейцашта дискриминаци лелаярах, шиъ се-борша хилара белгалонагІа лелаеча дискриминаце хьакъехьа, хІаьта мехка бахача Іаьржа бос болча нахаца лелаеча дискриминаце хьакъехьа-м дукха а я докладаш.

Докладаш шкафашка яда. ХІаьта теорега диллача царех де доагІар де дезаш я йоагІаш йола учреждeнеш. Практике долла хІама хьалхагІа ше хиннача тайпара дусаш да. Масала, 1973 шера комиссе кепатеха араьккхаяр Иллинойса штатерча город Каире расови дискриминаци шерра яьржа хиларах йола доклад. Цул тІехьагІа ши шу даьннад, ревизи яьй, цун вывод — хувцаденна хІама дац.

Цар я кхыча а факташа «Нью-Йорк таймса» обозреватель Антони Льюис, новкъа доллашехьа а, бакъ ца дича валийтанзар «сага бокъоний даькъе американски дешаштеи гІулакхаштеи юкъе йоккха юкъ йоаллаш хилар». «Сага бокъонашцарча вай гІулакха хьакъехьарча деша, — яздора цо, — эггара тІехьарча американски даннеша хьахьокхар нийрча сурт да».

Питсбурге расови политически репрессешта духьаларча къовсама Къаман союза хІара шера хула кхоалагІа конференци хилар ноябре, хІаьта цун материалаша а иштта бакъду США-х йола уйла демократически фасади чухьара помешенеши бе-бе бесаш долча мехкар яр морг хилар.

— Со дог тийша ва, вай мехкарча цхьаболча цІи хезача деятелашта хІанз вай санна вІашагІкхетара бахьанаш бІаргуш ца хиларах, — яьхад Питсбурге Абрахам Файнглассa, дулха промышленноста болхлой ВІашагІкхийттача профсоюза вице - президента. — Репресси? Сагота сенна хул, ВІашагІкхийттача Штатий конституце Іалаш ма-дой керттера паргІатонаш йизза лораелга. Расизм? Са сенна хьувзаду, нагахьа санна законий гулламашеи федеральни судий решенешеи из зулам доацаш да аьнна хьаккхайкадаь хилча? Хоза мел дола дешаш гуччахьа да. Теоре тІа еррига бокъонаш йолаш ба Іаьржачар, пуэрториканций, чиканосий дезал. Царга йиш я дикагІйолча ресторанашка хІама даа, опере аха, бераш Гарвардски университете деша е Майо клинике дарба дайта ахийта. Из иштта да. Уж еррига бокъонаш йолаш я. Цхьабакъда финансовий социальни низаш тоъац-кх царех пайда эцара.

Къаман союза исполнительни секретара Чарлии Метчелла хІара шера еча доклада тІа йоах, байна дІабаьнна президенташ болча хана Іаьдалаша лeладаь зуламе гІулакхаш хьагучадоахаш дукха дувц тахан американски кепайоазоно. ХІанз кхы тайпа хапаш эттай йоах. «ГІулакх деррига а миштад аьлча, — йоах доклада тІа, — дІахо а бокъонца зувш, кІалгІолла теркаллеш, ладувгІаш ба, агенташ чуухийт, провокацеш лелаю, нах боабу...».

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр. Нью-Йорк.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДУ

Парте аргІанарча съезда доккхийча къахьегама толамашца накъадахара тІехь яьржача социалистически яхье хьалхe лелаеш хьабоагІа тха районера дуккагІбола коммунисташ. Иштачарех я Магомадова Айза а. Дукха ха яц бахача наха бытови гІулакхаш деча Шалински районни комбинате из балха ена. Дале а лоацача хана болх дика Іомабеи ший декхараш дизза кхоачашдеи карагІдаьлар цунна. Коммунистий цунах бенна тешам бакъбеш дола масал да тІеххьарча отчетно - хоржама собране Магомадова комбината партбюро секретаралла харжар.

Ше комбината прокатни пункта заведующи хиларга хьежжа цо деррига а ду бахача наьха хьашташ дизза кхоачашдара. Укказа массаза а йолаш я тайп-тайпара магнитофонаш, транзисторни приемникаш, хІамаш ютта машинаш, телевизораш, наха каст-каста эшаш хула кхыйола хІамаш. ХІаьта укказа цхьацца гІулакх нийсденна боагІараштa дика хов Магомадова Айзас ханна лелае хІамаш хьахецарца ювзаенна йола формальностеш йІах ца ярал совгІа царех дукагІьяраш харжа шоашта гІо деpгдолга. Цулухьа хІара бетта план тІехкхоачашъю цо кулгаллдеча прокатни пункто.

Комбинате кІезига бац шоай болх цу тайпара дика беш бола коммунисташ. Царех хІаравар цхьацца - шишша общественни декхар кхоачашдеш а ва.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ШАХМАТНИ АХФИНАЛ

Грозне дІахо хьош йолча РСФСР кхалнаьха шахматни ахфинале кхы а тур чакхъяьннай. ШоллагІча туре спорта дунен халкъашта юкъера мастер О. Игнатьева (Москва) спорта мастерца Л. Любарскайца (Ростов-на-Дону) ловзаш 16-за фигура теттача машар бир. Перворазрядница Т. Пудкова Р Миссилинайла (Туапсе) котъяьлар, мастералла йола кандидат И. Аброшина (Волгоград) — Л. Захаровайла. Ахфинале ловзараштa юкъе эггара зІамагІа йолча, 20 шу долча мастералла кандидата Л. Пястоловас (Челябинск) Т. Мищенко (Вологда) эшайир.

Ловза йоласннай Нохч-ГІалгІайчен чемпионка Лидия Шматова а. Е. Троценкоца (Ставропольски край) доладаь ловзар совле цунгахьа а йолаш юкъагІа даьккхад. КхоалагІча туре Сицилиански защита лоаттаеш Миссилинайца ловзаш спорта мастер Любарская ше воча хьал тІа йоллаше а котъяьлар. Мастeралла йолча кандидата Аброшинас эшайир Мищенко. Турнира лидер йола Пястолова лайзар Троценкоца, царех цхьаккха а эшанзар. ХІанз Пястоловай хила йиш йолча кхаьннех 2,5 очко я. Шматова лайзар спорта дунен халкъашта юкъерча мастерaца Игнатьевайца.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

«ТХОНГНЯТ» — ЦХЬОАГІО ЯХИЛГА ДА

Вьетнаме массанахьа а хозаш да из дош. ХІанз, мехка Къилбаседеи Къулбехьеи вІашагІтохара овлангара проблемаш къоастаеш латтача хана, «тхонгнят» — цхьоагІо яхача дешо хьаккхайкаду 45 миллион долча вьетнамски халкъа эггара чІоагІагІа дагадоаллар.

Хана символ санна дек из дош къилбаседехьара къулбехьенгахьа мехка гІолла чакхбоалача трансвьетнамски машиннаькъа цІераца. Цо Ханой ювзайолийт хІанз Хо Ши Мина цІи лелаеча Сайгонаца. Чакхбаллалца юха меттаоттабеш ба из, хІаьта хІанз деиз дІа пуи цІи «Тхонгнят» хургья.

Укхал хьалхагІа дІаяхача бІаьшерене билла болабаь хиннаб из. 38 шера даьд цига балхаш. Иззал ха яьккхай цу тІемо, Іалама низо бохабеш а. Цхьаццайолча моттигашка вІалла бІарга а гац трасса. Эггара тІехьара тІом лаьттача шерашка дуккхача участкашка човнаш хьалдаьха, кІийле херцаяь яр. ТІом бижа ма-бижжинге а, цу моттигашка сомий гаьнаш дІаюагІа болабелар нах...

Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхафо йиш хилийтар машинникъ юха меттаоттабе болабе. Эггара хьалха йисте яргья 1681 километр йІаьха Винь-Сайгон участок. Балхаш мел дукха да хьахьокх укх цифраша: хьалъергья 202 вокзал, юха метта а оттаергья, шер а ергья 20 тоннель, тулларг а да, тоа а дергда 160 тІий. Лоацца аьлча, балхий дукхалга диллача, дукха хІама ца эшаш керда никъ биллар морг да из. Цу тайпара чоалхане декхар кхоачашдаре къаьстта комитет вІашагІъеллай промышленностен транспортен дешашта ДРВ премьер - министра заместитель Фан Чонг Туэ керте а волаш.

Лаьттанцара балхаш де доладеннад вьетнамски Халкъа эскара доакъош. Долхача хиш тІа гІолла дехьадувла моттигаш кийчъеш я къаьстта тІаьш техка отрядаш. Машинникъ чакхбоалача провинцешка бахача наха доккха новкъостал ду гІирсаш хьалдераштa.

...Цхьа ха яьннача гІолла, керда хьалъяьча Ханойски вокзала платформаш тІа хозаргда «Маьрша лелалла шо «Тхонгнята» наькъа тІа гІолла!».

Ю. ЧУРЬЯНОВ,
АПН соб корр.

✦

Ерригача Японе чакхъювлаш я хІамай маьхаш лакхдара духьалара, официальни хоамех хІанз цхьа миллион сагага кхаьча дола хьабе болх болаш хилар дІадаккхара духьалара, паччахьалкхен предприятеи учреждeнеи болхлошта забастовкаш е бокъо ялара тІехьара аргІанара митингаш.

СУРТА ТІА: Токиора къахьегама министерства зданеша хьалхашкара къахьегамхой викалий митинг.

Е. ЗАЦЕПИНАЙ сурт
ТАСС фотохроника.

✦



ФЕ ХИЛА

Таханарча дийнахьа наькъашка хулача хатарий 30 процент гІашлой бехкагІа хул. Укх шера Нохч-ГІалгІайчен наькъашка гІашлой бехкагІа 185 наькъа - транспортни происшестви хиннай. Цу дварешка 65 саг вийнав, 183 сага човнаш хиннай. Духхьала дІадахача кІирагІа гІашлой бехкагІа 12 авари хиннай. Наькъа бокъоний 18 пункта тІа дІаяздаь да: «Машиннаькъа дехьа бовлаш хилча духхьала цу гІулакха лаьрхІача моттигашка гІолла, е цу тайпара белгалъяьха моттигаш еце наькъаш вІашагІкхетача тротуараштa йисте гІолла дехьабовла беза гІашлой», аьнна. Шоашка доагІача даькъе белгалъяьккхача гІашлой дехьабувлача моттига тІакхоачаш водителаш декхарийла ба сухал лохъе е геттара машина сопае.

Серноводски ПТУ-1 дешархо А. Гайтамиров Красных Фронтовиков улицагІа волагІаш ца йоагІача моттиге наькъагІа дехьавала велар. Цу моттиге саг пийслургва аьнна ца хеттача трамвая водитела Е. Семеновайна цІаьхха трамвай сопае ма-ганзар. ЧІоагІа човнаш хинна больнице вихьар Гайтемиров.

Цхьа ди хьалха иштта тІакхача йоаллаш автомобиль йоагІашехьа а наькъал дехьа эккха елар пенсионерка Е. Бондарева. Автомобилаца яхье яларах пайда баланзар дикка ха яхача кхалсага: керта човнаш хинна больнице йихьар из а.

ГІашлочун а автомобилиста а бехкагІа хала хатар хилар Карабулаке. Машина кІалвахa велар укказа 9 класса дешархо Н. Пашин. ГІашлочун бехк хиннаб наькъа аьтта оагІорахьа гІолла из вар. ХІаьта наькъа бокъонаша декхарийла ву гІашло тротуар ца хилча наькъа аьрда оагІорахьа гІолла, йоагІача транспорта духьала вaха.

Ше саг лозаваьлга ховшехьа а юха ца соцаш хьулавала велар водитель. Милице карабулакски отделене капитана В. Антащука вІаштІехьдаьлар зуламхо хьалаха. Из хиннавар Ачалкхерча больница доалахьарча автомобила водитель Б. Султыгов.

ДІадахача кІирагІа Нохч-ГІалгІайчен наькъашка 57 авари яьй, ши саг вийнав, 22 сага човнаш яьй.

А. ЧЕБУШЕВ.

ОБЪЯВЛЕНИ

СССР бувзама министра № 91 йолаш 1975 шера 21 феврале техача приказа тІа ма-аллара, керда шу дездеча деношка транспорт сов низкъала тиларца дувзаденна **16 — 31 декабре** габариташ йоккхий йолеи езеи посылкаш (кІувсаш, коляскаш, менгеш, велосипедаш, бидонаш, ведраш, иштта тайп-тайпара автомашиний, мотоциклай, кхыча хІамайи запчастеш, кхыраш) бахача нахагареи, предприятешкареи дІаийергьяц.

20 — 31 декабре ерригача учреждeнешкара, предприятешкара дІаэцаш хургьяц картонни посылкаш, бандеролаш, кхы тайпа почтаца дІайохьийташ йола хІамаш. Иштта хургда кхыдола цІейш дездара хьалхарча деношка а.

Беррига гражданашкара, учреждeнеи предприятеи кулгалхошкара дех оаха почтаца шоай дІаяхьийта езаш йола посылка е кхыйола хІама хьалххе а почте дІачуялар.

Грозненски почтамт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 декабрь
І ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. Іуйранара гимнастика. 9.30 — БТ. Зурманчаш, шоаш дола моттиг хьайовзийта. 10.15 — БТ. «Параллале» яха художественни фильм. 14.30 — «Дунен пхи километр» яха документальни фильм. 14.55 — «Изобретатель». 15.25 — «Пушкина сурташ». 16.25 — Шахматни школа. Разрядникий класс. 16.55 — «Болхлой сийле» яха телевизионни очерк. 17.25 — Искусства мастераш бераштa. Барто. «Аз стихаш ца язъеча хана». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Миллионий ленински университет. Советски халкъа революционни тІемеи, къахьегамеи гІулакхаш доахкаш къона болхлой кхетамца кхебар. 18.45 — Кагирхой музыкальни вІашагІкхетар. Программаца юкъе я Мусоргские а, Аренске а, Свиридова а произведенеш. Союзий ЦІеи Колонни залера передача. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Цхьан актера театр. 22.15 — Гандболах йола дунен чемпионат. Инстеяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — БІаьстанга дика кийчо яр. «Назрановский» совхоз (гІалгІай меттала). 18.10 — Нохч-ГІалгІайчу гІолла. Информационни программа (эрсий, гІалгІай меттала). 18.30 — Киножурнал. 18.40 — Республика керда гІишлош хьалъеча. «Городашта юкъера телефони...» (гІалгІай меттала). 19.00 — Шоана, бераш. 19.10 — 15-гІа областной комсомольски конференци (нохчий меттала). 19.40 — Ленински гвардия. «Советски Союза посол» яха художественни фильм.

12 декабрь
І ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. Іуйранара гимнастика. 9.30 — Искусства мастераш бераштa. Барто. «Аз стихаш ца язъеча хана». 10.05 — БТ. Шойна хетар. 11.10 — «Цхьан актера театр». 14.35 — БТ. «Москва — Варшава» яха документальни фильм. 15.00 — «Эрсий мотт». 15.45 — «Москва а москвичаш а». 16.15 — БТ. «Къилбаседера повесть» яха художественни фильм. 17.30 — БТ. «Дай-мехка иллеш». 18.00 — КПСС XXV-ча съезда даха хьакъ долчча тайпара накъагІоргда. Сунженски района дош да. 18.30 — БТ. «Саг а закон а». 19.00 — БТ. Концерт. 19.25 — Экрана тІа — кинокомеди. «Автомобилах лорале» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — БТ. «Сочера иллеш» яхача дунен халкъашта юкъера кагирхой фестивала доакъашхой концерт. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — БТ. Мультфильм. 18.30 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.50 — Киножурнал. 19.00 — Лермонтова цІерагІча республикански драматически театра спектакль.

РАДИО

11 декабрь

6.30 — «Кагирхой ферма тІа» (гІалгІай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Советски композиторий иллеш (эрсий меттала). 9.00 — Интернациональни доттагІлеи радиоклуб (нохчий меттала). 9.20 — «Областной партийни конференце делегат Аудеев» яха зарисовка (нохчий меттала). 9.35 — Ашараш. 9.45 — Болхлой мугІарашца (гІалгІай меттала). 16.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.15 — Коммунист еза цІи я (гІалгІай меттала). 16.30 — КПСС-а XXV-ча съезда даха хьакъ долчча тайпара накъагІоргда Н. Анисимова цІерагІча заводера передача (эрсий меттала). 16.40 — Болхлой вахар яха радиогазета (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

12 декабрь

6.30 — Экономически знаней радиошкола. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Къона тхьамка леладерхочун Ильманова Маликай музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала). 9.00 — Продукце дикала лаборатори (нохчий меттала). 9.15 — Андреева вальсаш (эрсий меттала). 9.30 — «Мехкарий тракторaш тІа балха гІо» яха корреспонденци (нохчий меттала). 9.45 — ДоттагІий оазаш (эрсий меттала). 16.00 — «Корпораци хувцайол-хьогІ капитализмо», яха АПН комментатора Гвоздева беседа (нохчий меттала). 16.15 — Хьехамаш а вахар а (эрсий меттала). 16.35 — Болхлой вахар яха радиогазета (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, лоалама йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гІолла 0—5, Грозне 2—4 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоана кхаьла а наг-нагахьа лаьгІо ІотІаелхаш а йолаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура буйсанна 2—8 градус шелал, дийнахьа 0—5 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный. Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарeи культурaи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30. корректорске — 2-89-88.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный. ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского, 92. Заказ № 7811.